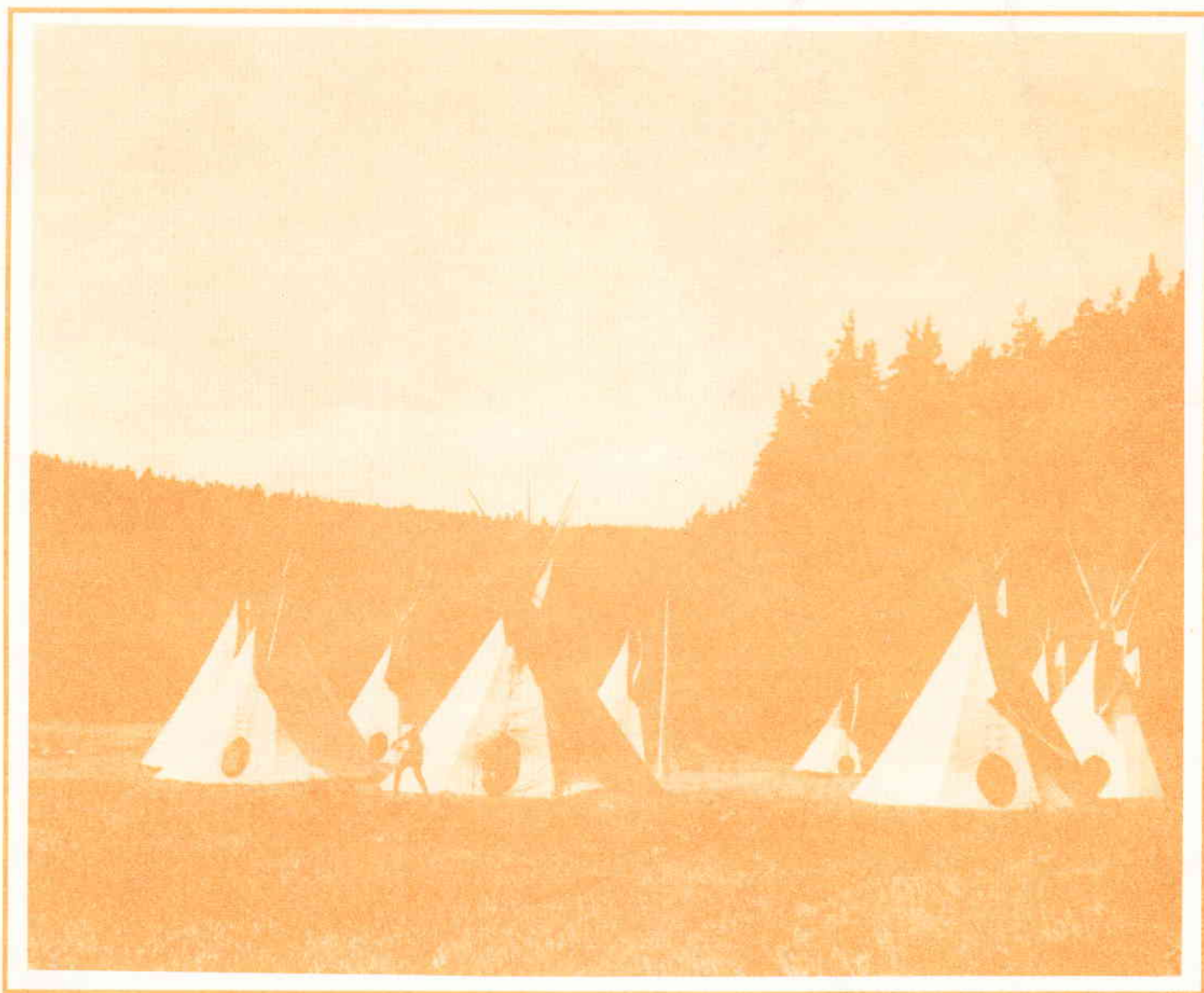
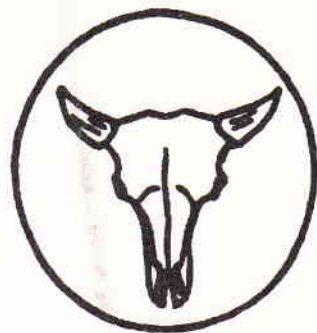

BIZONÍ VÍTR

³₉₂ "THE BUFFALO WIND"

LETNÍ TÁBORY LIGY 1992

Čtěte uvnitř čísla na straně 2 – 4

Vydává Liga lesní moudrosti
"The Woodcraft League of Czecho-Slovakia"

Dr. Charles Alexander Eastman – OHIYESA

INDIÁN V MLÁDÍ

2. pokračování

V této přímé kolébce jsem žil, hrál si a spal většinu času v prvních několika měsících svého dětství. Ať jsem byl postaven ke stromu nebo zavěšen na větví stromu – zatím co moje babička sekala dříví, – anebo jsem visel na jejích zádech cestou k domovu, anebo byl zavěšen ještě s jiným dítětem na hřebětě koníka, takže jsme se navzájem vyvážili, – ležel jsem vždy v této dubové kolébce.

Babička, která již přežila šedesát svízelných roků, byla pravým divem pro dívky našeho kmene. Bylať neméně hrdá na Hakadah, nežli byla na svého vlastního prvorozence, jímž byl můj otec. S velikou oddaností, láskou a dovedností starala se o mne jako nejlepší matka. Sama mi ušila můj skrovný oděv a malé mokasiny, a to vždy velmi vkusně. Všichni mi říkali, že ani vlastní matka by se nebyla mohla lépe o mne starat.

Uncheedah /čti Ančída/ byla též zpěvačkou. Někdy, když Hakadah se časně probudil, zpívala mu ukolébavku asi takto:

Spi, spi, můj hošíku, Chippewas jsou daleko, – daleko hodně.

Spi, spi, můj hošíku, připrav se v zápas s nepřítelem ve dne, s nepřítelem za dne! Zbabělci neodvážej se bít

dříve, než se rozední, dříve, než se rozední.

Spi, můj hošíku, pokud ještě noc,

/: a pak se probud' a bud' statečným!./

Dakotské ženy sekaly dříví a nosily je z lesa a vykonávaly všechny všední práce v táboře. To bylo ovšem právem jejich údělem, jelikož muži byli za dne na lovu. Velmi často nosila mne babička na těchto vycházkách. Když pracovala, tu mne zavěsila na větev révy aneb na jiný mrštný keř, takže i nejmenší větříček rozhoupal moji kolébku.

Často mi říkala, až budu starší, že budu moci hovořit s ptáky a s veverkami v neznámé mluvě. Jednou jsem v kolébce usnul, – kolébka byla zavěšena asi pět nebo šest stop nad zemí. Babička byla opodál, sháněla březovou kůru ke stavbě člunu. Veverce napadlo vyskočiti si na větev stromu, ke které jsem byl přivázán, a okusovati ořech, jehož šupiny padaly na můj obličej, což mne ovšem probudilo. S takovou návštěvou jsem však nemohl souhlasit a veverka byla nucena odskočiti na větev opodál, odkud začala na mne chrliti všechny možné hrozby, zatím co já jsem se dal do křiku, čím dále tím většího, až Uncheedah přiběhla mi ku pomoci a přinutila malou nezbednici k útěku. Bývalo praobvyčejnou věcí ptákům, že usedali na moji kolébku.

Ale nejtěžší úlohou pro babičku byla moje výživa po prvních několik měsících. Vařila mi divokou rýži, cedila ji a mísila se zvěřinovým odvarem. Někdy též roztloukala sušenou zvěřinu na prach a vymočila vodou všechny výživné látky. Tuto tekutinu pak smísila s utlučenou kukuřicí, jež byla zapražována před tloučením. Polévka z divoké rýže, tloučené zvěřiny a kukuřice byla hlavní mou výživou. Brzo však se ukázaly mé první zoubky, a to mnohem dříve, nežli bývá u bílých dětí. Tu mi dobrá ošetřovatelka dávala rozmanitější stravu a já sám jsem ji počínal žvýkat.

Když jsem odrostl kolébce, vypravovala mi později babička, často jsem se vzdálil zcela sám a sám. Babička mne tehdy začala upozorňovati na mnohé přírodní věci. Kdykoliv jsem naslouchal ptačímu zpěvu, uhádla vždy podle zpěvu, jaký je to pták. Mluvila asi podobně:

"Hakadah, poslouchej Schechoka /čermáka/, který právě volá po své družce. Povídá, že zrovna našel něco dobrého k jídlu." Anebo: "Poslouchej Ooopenhaska /drozda/, zpívá své ženoušce. Dávej pozor, snaž se zpívat, jak nejlépe umíš."

Když za večera začal noční jestřáb volati tak krásně a tak blízko, co bys kamenem hodil od našeho stanu, tu mi obyčejně říkala:

"Bud' zticha! To může být vyzvědač kmene Ojibways!"

A probudil-li jsem se za noci, říkala:

"I neplač! Hinakaga /sova/ se na tebe dívá z vršku stromu."

A já jsem si přikryl hlavu, neboť jsem babičce úplně důvěřoval. Tehdy pak různé myšlenky o ptáku kolovaly mou hlavou. Jedna z babiččiných povídek byla o malém hošíku, který stál venku před stanem, hlasitě plakal a volal po matičce. A tu pojednou Hinakaga /sova/ slétla bleskurychle dolů a hošíka odnesla na vrchol stromu.

Indiánští vyzvědači, když byli na válečné výpravě, hleděli často napodobiti houkání sovy. Následovalo pak veliké vraždění po tomto zvuku. A právě z této příčiny hleděli naši lidé časně vstřípiti v mysl dítek smrtelný zvuk.

Indiánské děti byly vycvičeny tak, že málokdy v noci plakaly. To bylo ovšem velmi důležité a nutné při jejich kočovném a otevřeném životě. V útlém mládí uspala mne babička vždy již "s ptáčaty", jak sama říkala, a s ptáčaty jsem se opět probudil, a to tak pravidelně, že se to stalo mým zvykem, kterého jsem nemohl odložit. To mělo ovšem svůj význam. Indián musí vždy časně vstávat, neboť právě když se rozední, stihne nejlépe zvěř na lovu, a za druhé nepřátelské kmeny na válečné výpravě útočí vždy časně z rána. I když nebylo nic na práci, vstávali jsme časně, než se rozednilo, a cestovali vždy za rána, pokud je vzduch chladný, nepozorování od nepřátel.

Už jako malému dítěti byla mi vstřípena tichost a mlčenlivost, což jsou hlavní rysy povahy Indiánovy. A tyto dvě vlastnosti byly považovány za nezbytné pro lovce a válečníka a tvořily základ trpělivosti a sebeovládání. Časem náš lid se oddal hlučným zábavám. Obyčejně však naše zábavy byly slušné a vážné.

Ale i při tom mé dětství bylo velmi zajímavé a plné skutečného života. Smysl pro statečnost byl vstřípen v mou mysl: důstojnost orlích per, která nosili udatní bojovníci, těšila se mé pozornosti. Jednou, když jsem byl samotný a asi již dvouletý, dostal jsem se k strýcově válečné pokrývce hlavy, vytrhal jsem z ní orlí péra, abych jimi ozdobil sebe a svého psa.

Již v tak útlém věku jsem podléhal dojmům skutečného života!

(pokračování příště)

Liga lesní moudrosti

po 2. výročním sněmu

Už se nemohu dočkat, až zase po roce vztyčím své típy na Malém Waldenu, honilo se mi celý týden před sněmem hlavou.

V pátek odpoledne je už na krásné louce nedaleko Skleného nad Oslavou rušno. Stojí tady už asi dvanáct típ a vše nasvědčuje tomu, že ještě nejméně jednou tolik jich přibude. Všude se to hemží dospělými i dětmi, po táboře pobíhá pár psů, z některých típ stoupá kouř. Ještě tady scházejí koně, napadá mě a opětuji "Hau kóla" a úsměv desítkám známých milých tváří.

V sobotu ráno, 12. června se sešlo ve sněmovním kruhu 39 náčelníků kmenů a rodů s několika členy z každého kmene /rodu/ a něco přes devět stráží //, společně s náčelnictvem Ligy, celkem kolem 230 lidí, aby zahájili 2. výroční sněm Ligy lesní moudrosti – The Woodcraft League of Czechoslovakia.

Náčelnictvo seznámilo přítomné s programem a technickými pravidly provozu tábořiště, nabídl 1. číslo Bizoniho větru, pamětní plakety a samolepky k 90. výročí trvání světového Woodcraftu a zodpovědělo pár dotazů týkajících se sněmu.

Ve sněmovním kruhu zůstali náčelníci kmenů, zatímco ostatní se vzdálili, aby zanedlouho změřili své síly v hodu oštěpem, běhu, lukostřelbě, nebo si zakoupili nabídnuté věci.

Na sněmovišti "došlo na lámání chleba". Právě zde a v tuto chvíli skládali náčelníci kmenů své úcty. Náčelnictvo u každého z nich krátce komentovalo jeho práci za uplynulé dva roky a hlavně konstatovalo, zdali dostal závazkům, které vyplynuly ze sněmů Cotokvy a z únorové Rady náčelníků.

Musím přiznat, že se mi velmi ulevilo po zjištění, že z těch dobře pracujících náčelníků "propadlo" pouze mizivé procento. Byla oznámena jména kmenů, kterým náčelnictvo ruší registraci pro jejich nezáměr o činnost Ligy a hlavně neexistující kontakt.

Mezitím co se v táboře sportovalo, tančilo a zpívalo, a v rybníku se odehrávaly závody v plavání, zasedly asi dvě desítky zájemců o práci na změnách v návrhu novely Stanov a Vnitřního řádu na sněmovišti a započaly svou práci. Kdyby ti lidé tušili, že jim ta práce potrvá sedm hodin, asi by se do ní vůbec nepustili. Paralelně probíhalo projednávání a revize orlich per u náčelníků, kteří si dnes večer chtějí přiznat lesní tituly, a později sezení písmáků nad kmenovými kronikami.

Krátká bouřka přerušila odpoledne na chvíli veškeré dění, ale naštěstí neměla dlouhého trvání.

V podvečer se setkali ve sněmovním kruhu náčelníci kmenů, aby vyposlechli Biminijho názor na situaci v Lize z pozice člověka, který se vzdal členství v Lize, neboť se její činnost rozchází s jeho představami. Rozvinula se mnohotematická debata ve které vyvstala spousta dalších otázek, které budou v budoucnu vyžadovat odpověď.

Za hustého šera začal sněmovní oheň. V úvodní řeči jsem přivítal 2 hosty z anglického Order of Woodcraft Chivalry a pak jsem věcně zhodnotil činnost Ligy za uplynulý rok. Wanblitanka svým projevem dal přímou odpověď na otázku, která v poslední době visí ve vzduchu: "Kam kráčíš, Ligo?" Skoda, že v celém sněmování nezbyl čas na diskusi na toto téma.

Po zprávách dalších činovníků náčelnictva nastalo udělení poct a lesních titulů. Ještě jsme nezažili takový příval Sagamorů a žadatelů o vyšší tituly. Zcela jistě se brzy dočteme o názoru z pera kritiků, že šlo o protrhávání cílové pásky na poslední chvíli, o běh o život a podobně. I když je to fakticky pravda, nikdo nemůže popřít, že atmosféra celého obřadu byla fantastická a že všem novým nositelům lesních titulů patří uznání za práci kterou na sobě vykonali.

Rozhlížel jsem se po sněmovním kruhu a přemýšlel o té naší dvouleté cestě zatímco další a další rytíři lesní moudrosti poklekali před standardem z orlich per a zkrápění žehnajícím deštěm Velkého ducha přijímali zasloužená uznání. Ze sněmovního kruhu se na mě smálo bezpočet woodcrafterských šerp a tytam byly loňské maskáče, silonové bundy a montérky. Drtivou většinu těch lidiček už velmi dobře znám z našich společných akcí, z rozhovorů, z osobních návštěv v jejich kmenech, z dopisů, a přirostli mi k srdci. Woodcraft jim z očí sestoupil do srdcí a já vím, že je uvidím na jejich táborech teď v létě a že si spolu na podzim zatáboříme, vykouříme ne jednu dýmku a poklábosíme. Já osobně to defilé Sagamorů, Velkých Orlich Sagamorů, Sachemů a Velkého Sachema lpy nepovažuji za maratón závodníků, ale za gesto náčelníků kmenů, za jejich odpověď na dvouleté úsilí náčelnictva vytvarovat základní komunitu lidí, která by se beze studu mohla považovat za velmi solidní základ Ligy lesní moudrosti. Děkuji vám, bratři a sestry a vaším si vás!

Po udělení poct a titulů jsem předal šestadvaceti náčelníkům kmenů Zakládací listiny, neboť splnili všechny náležitosti nutné pro uznání kmene. Oznamil jsem jména kmenů, které svou činnost končí

a jména těch, kteří mají podmínku. V Lize teď bude 32 uznaných kmenů a rodů a 17 kmenů /rodů/, které jsou v čekatelské lhůtě.

2. výroční sněm tak provedl nesmlouvavě diferenciaci členstva a naznačil tak, že náčelnictvo i napříště položí důraz na kvalitu, nikoli na kvantitu. Málokdo už asi poslouchal Wašewin, čtoucí všechny změny učiněné pracovním týmem v návrhu Stanov a Vnitřního řádu. Hlasováním pak sněm tuto novou přijal.

Byla ještě zvolena revizní komise a na závěrečnou diskusi měl náladu už jenom Norek, který pobavil osazenstvo svým ohlednutím za 2-letým životem Bizoniho větru.

Neděle patřila oddechové činnosti, balení a úklidu. S radostí jsme konstatovali, že většina kmenů opustila své místo až po vzorném úklidu.

Po 2 letech už víme, kdo je kdo. Můžeme v Lize ukázat prstem na dřiče, za kterými je vidět úžasný kus práce, na táborové řečníky i na tichošlápky, ukázali jsme i na ty, kterým kmen nefunguje a nebo funguje tak na padesát procent. Je důležité, že přibývá těch, kteří jsou schopni polemizovat s linií náčelnictva, důležité je hlavně to, aby polemizovali otevřeně, nikoli za bukem a ne s absencí konkrétních návrhů, jak jinak to dělat.

Lidé v Lize se začínají podílet na vytváření jejího image, monolog náčelnictva přechází na partnerskou spolupráci. Je to málo? Odpovězte si každý sám!

Po dvou letech máme jeden dluh. Jsou to Strážce. Pozornost náčelnictva se teď obrátí na ně. Najdeme i zde nadšené lidi, které se podaří více vtáhnout do hry?

Za rok se bude rozhodovat o novém náčelnictvu. Přemýšlejte už dnes o tom, jak by mělo vypadat! A je toho před námi ještě daleko víc!

S modrou oblohou!

Martin Kupka – Logan
náčelník LLM – WLCS

Léto a naše tábory

Přesně V půli července vyrazím z Prahy se svojí ženou – s Ještěrkou a s Hehakapou na třídní cestu po táborech Ligy. Je ošklivé počasí, ale my se řítíme po dálnici na východ.

V odpoledních hodinách přijíždíme přes Brno, Uherské Hradiště a Bojkovice k hranici se Slovenskem. Pár kilometrů za ní u Červeného Kameňa v Bílých Karpatech hledáme v jednom z nádherných údolí tábor bratislavského kmene Wappacomo Minal. Díky přesnému popisu cesty snadno přicházíme na správné místo. A žasneme. Nad malou plošinkou kde se tísní skromná polní kuchyně se vypíná prudká stráň zvlněná teráskami. Tam kde je teráska trochu rovnější, tam stojí tee – pee! Něco takového jsme ještě neviděli. Jsme vřele přijati (už na cestě k táboru nás mile uvítal Marek) a obhlédneme tábor. Je to záhada, ale tee – pee jsou v tak obtížném terénu postavena vzorně. Škoda, že celý dojem z tábora kazí "pracovní" nepořádek, který je nejnapadnější před kuchyní. Kmen Wappacomo Minal obětoval většinu času svého táboření ke stavbě tábora v drsném terénu, kam má za několik dní přijet další padesátka dětí z celého Slovenska, tedy tvrdé dřině. V táboře ale panuje velmi příjemná a poklidná atmosféra. Edo odjel na 2 dny pryč (k naší lítosti) a tak chvílemi klid přechází do lenivosti. Ale opravdu jen na chvíli. Pomáháme stavět další 2 tee – pee a diskutujeme s členy kmene. Kvapem se přiblížil večer. Hrajeme hru "Jelenia ruj". Fantasticky jsme se při ní vyblbli a ještě více sblížili s kmenem. Večer se scházíme v náčelnickém tee – pee. Klábosíme, zpíváme střídavě slovenské národní písně a indiánské, vyvrcholením celého večera je hra s písničkou "Pasol Jano tri voli" po které už máme značně namasírovanou bránci. Den končí večerní písní. Atmosféra nočních hor ozářených

úplňkem je nezapomenutelná. Chceme odjet ráno brzo. Ale jsme přemluveni a ani nám se nechce ze společnosti tak milých lidí. Navíc ráno přijíždí Edo, a tak ještě jdeme na "sedenie pod brezou". V protější

Nechce se nám ale musíme dál. V táboře kmene Wappacomo Minal se nám líbilo. Nechybí tu ani práce, ani hra, ani smích, ani chvílka vážné meditace. Přátelství a pohostinnost všech členů kmene je až dojmavá.

stráni má kmen oblíbené místo kde každý den ráno chvílku rozjímá nad nějakým textem. Tento krásný zvyk by mělo zařadit do programu více kmenů.

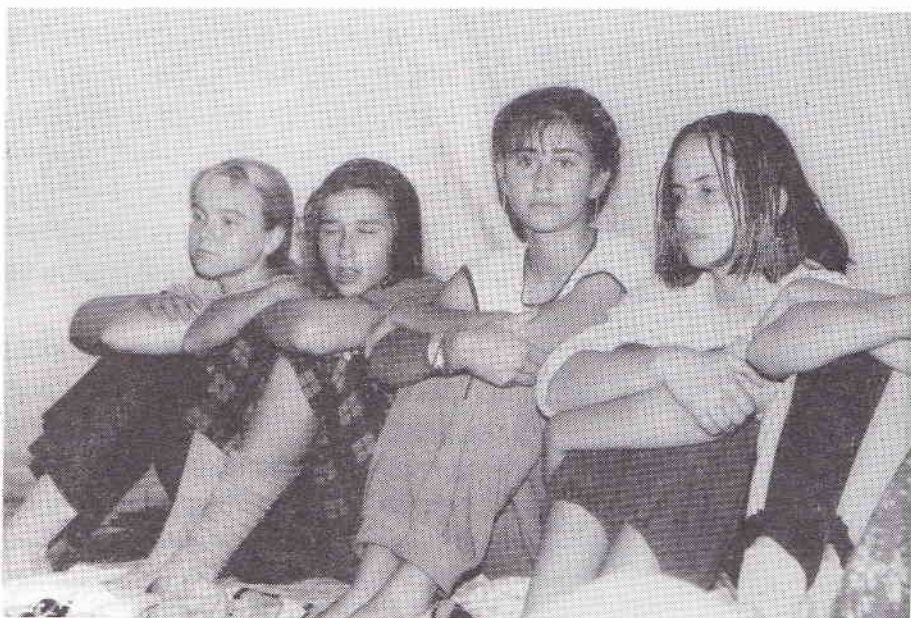

Stavba týpí v Bílých Karpatech

Chvilke napětí při vztýčování trojnohy týpí. (Wappacomo Minal)

Děvčata z kmene Wappacomo Minal při večerním sezení v týpí

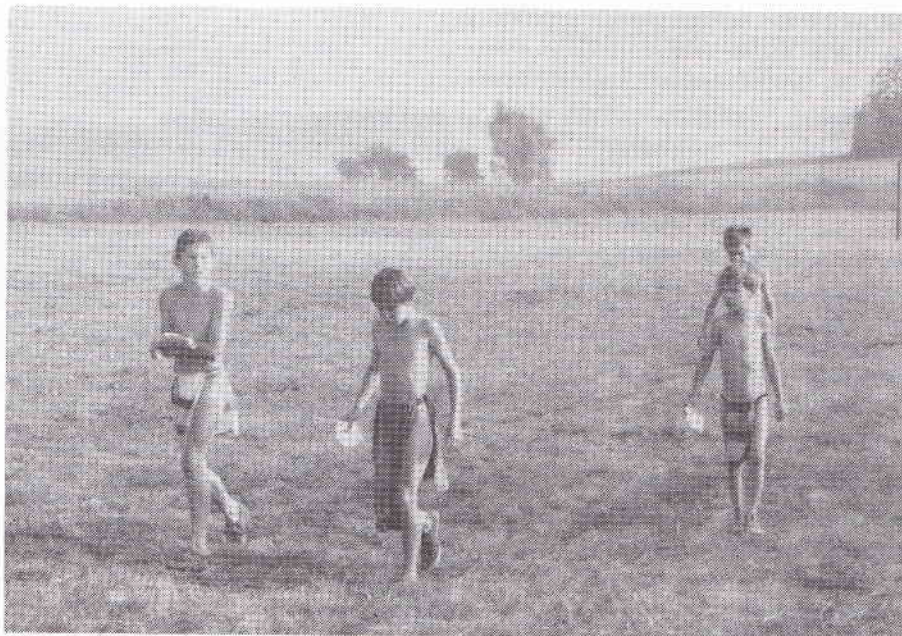
Stejně dojemné je loučení. Škoda že ve stejné chvíli pánové Klaus a Mečiar připravují rozdělení republiky. Věřím ale, že se to našich česko – slovenských vztahů v Lize nedotkne.

Pokračujeme přes Otrokovice, Zlín, Kroměříž a Prostějov do Horního Štěpánova, kde táboří Skaláci z Uherského Brodu. Přijíždíme v odpoledních hodinách kdy zrovna starší část kmene odchází na několikadenní putování. Náčelník Mont chudák trochu vyšel z konceptu a tak nás zapomněl představit. V táboře zůstal jen dospělý personál a kupa mladších dětí. Prohlížíme si tábor kde na první pohled upoutají oko tříbarevná tee – pee a obrovský hangár z lešenářských trubek a z pogumovaného plátna. Mont nám ukazuje i další vymoženosti jako podlahy a vojenské postele v tee – pee, skládací sedačky a stoly vypůjčené v místním JZD – prý silné zbraně proti zpupnosti místní hygieničky, která je na tábory v okolí vysazená. Přemýšlím o tom, zda-li by tato paní unesla ručně a z lesní kulatiny stavěný přístřešek potažený obyčejnou celtovinou a obyčejné táborové stoly a lavice ze dřeva, kterého je ve stráni dostatek. Koukám se na pěkně postavený skautský tábor, který je na dohled a věřím, že ano. Co myslíš Monte, neškodilo by trochu více primitivismu ?

Vedení tábora nás přijalo velmi vlídně. Rozmlouváme o jejich radostech a starostech, o programu, a podle kruhů pod očima soudíme, že se věnují běhu tábora 24 hodin denně. Moc se mi líbí jejich kronika psaná dětmi, roztomilé zápisy odrážející pestrost programu a citlivost kmenového náčelníka, který díky letitým zkušenostem umí přizpůsobit program věku dětí. Čistota tábora a jeho okolí je bezkonkurenční, dokonce děti které se v závěru kolem nás nakupily vypadají, jakoby přijely na tábor před hodinou. Marně na nich hledám škrábance a klasickou táborovou umouněnost. (V duchu podezírám náčelnictvo, že chodí na dříví samo.) Čas nás tlačí a tak se rychle

Děti z kmene Skaláci při svačině

Kluci z Wallowy se vrací z rozcvičky

Večer ve sněmovním týpí kmene Wallowa

loučíme s bodrými moravskými sympatáky a přejeme si vzájemně hezký zbytek léta

Spěcháme podvečerním na Malý Walden, kde táboří kmen Wallowa z Brna. Čteme si po cestě v seznamu 70 účastníků tábora a trochu se obáváme, do čeho se to asi řítíme – při takovém počtu lidí, to musí být binec! Ale skutečnost nás přesvědčila o opaku. Vzorně postavený tábor, obrovská jídelna a kuchyň zbudovaná rukou táborníků a klasická táborová kamna svědčí o mistrovské zručnosti tvůrců. Oznamovatel dává tušit propilovanost organizace života v táboře a další hodiny pobytu v táboře to jen dokazují. Ano je trochu jako Babylón, ale nikde se nikdo nepoflakuje, tábor má svůj řád. Malí Bobříci jsou stále vytížení prací i zábavou, i starší kluci, zdá se, mají stále co dělat. Před večerním pow – wow v ohromném tee – pee nás šokuje osmiletý Vorvaň profesionální přednáškou o souhvězdích severní oblohy, v přestávkách svými znalostmi v oboru prehistorie a porodnictví (!) Večerní sezení v tee – pee je působivé. Nechybí kytara a trampské písničky a čtení indiánských pohádek na dobrou noc. Ještě noční hra a pak spát.

Ráno se mi moc líbí jak zkušený rodoví náčelníci hned po probuzení

žijí s dětmi a vedou je. Sledujeme klapot kol v soukolí toho ohromného stroje a já znovu žasnu jak se dá v takovém počtu lidí udržet pořádek. No, Jardo, Wikki, Apache a další, klobouk dolů.

Frčíme dál po dálnici až k Humpolci. Tam totiž sídlí lidé nám neznámých jmen, kteří táboří pod hlavičkou Ligy. Neznámý říčanský kmen, který chce teprve do Ligy vstoupit, ale už se za Ligu vydává. To je sympatické a proto vymyslíme léčku. Představujeme se vedoucímu tábora jako zájemci o woodcraft. Příjemně se poslouchají celkem chválící slova o Lize a

přichází i vysvětlení záhady. Oddíl si vypůjčil od Vládců moří razítko, aby mohl jet na tábor jako koedukovaný. U skautů by to prý neprošlo. To už se ale blíží dva bratři, kteří se zúčastnili posledních tří akcí Ligy na jaře a léčka je prozrazena. Bylo to trochu podlé, ale ještě jednou se omlouváme!

Tábor je celkem pěkný, je zde vidět spousta fortelné práce, lidé jsou přátelští a hlavně nadšení. Učíme je několik indiánských písní a trochu povídáme o Lize a woodcraftu. Sledují nás vnímavé tváře. Věřím, že z nich bude dobrý kmen.

Naše putování končí v Praze u Wanbliho. Domlouváme ještě zítřejší návštěvu tábora berounského kmene Mse – Pase na Výbrnici, který má skončit pozítří.

Zítra ale zjišťujeme, že tábor skončil předčasně. Trávíme tedy krásný den ve společnosti Kytky a Jane a také Tatanky z kmene Urutaú, kteří zde ještě táboří.

Jsem spokojen. Úroveň táborů je velice dobrá. Hlasy sýčků o přílišné jednostrannosti Ligy vycházejí z jejich neinformovanosti a jen ze zprostředkovaných dojmů. Naštěstí nejsou pravdivé. Přál bych si, abych mohl svého Fiátka nafouknout a vzít je s sebou. Viděli by, že Liga pulsuje plnohodnotným životem.

LOGAN

Vorvaň při astronomické přednášce

Rozhovor s Bedřichem Moldanem o konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji, konané 1.-12.6.1992 v Rio de Janeiro.

Jméno Bedřich Moldan zná snad každý. Pro mnohé z vás bude možná překvapením, že tento neohrožený muž je členem Ligy lesní moudrosti.

Protože byl jedním z členů naší delegace na červnovém Summitu Země v brazilském Riu de Janeiru, vypravil jsem se za ním jednoho červnového odpoledne, abych mu položil pár otázek.

Zastihl jsem ho při práci na zahradě u jeho vily nedaleko Hanspaulky. Usedli jsme k zahradnímu stolku, paní Moldanová nám přinesla voňavý čaj a já jsem se začal ptát:

Logan: My jsme byli na ústředí Ligy před půldruhým rokem mile překvapeni, když se tam objevila vaše přihláška. Byla to pro nás pocta. A je to pro nás pocta mít ve svých řadách slavné osobnosti...

B.M.: ... jakápak pocta, já jsem vždycky byl ve woodcraftu ...

Logan: Dovolte, abych začal tak trochu neoficiálně otázkou "Jak jste se k woodcraftu dostal a co jste kdy v jeho řadách dělal?"

B.M.: No tak, když mě bylo asi patnáct, tak jsem chodil v Děčíně do gymnázia a tam se jednoho dne objevil lesní technik. Jmenoval se Zdeněk Fišera a říkali mu Klen. Založil tam kmen Vycházejícího slunce. Chodil jsem tam ještě se dvěma kamarády ze stejného ročníku gymnázia. Totiž s Ivanem Studničným, kterému jsme říkali Bivoj a s Milanem Kalušem. Pak jsme ještě přibrali asi 3 další chlapce. Mladší. Ale my tři a Zdeněk jsme byli takové jádro kmene. Okamžitě jsme začali chodit na výlety a měli jsme tábory. Klen byl vegetarián a vůbec byl woodcrafter se vším všudy, co k tomu patří – rozdělával oheň třením dřev, organizoval sněmy, učil nás symboliku ...

Jako lesní technik měl možnosti půjčit si chatu, takže jsme jezdili kus za Děčín, kde jsme si přivydělávali kácením dřeva. Taky jsme v tom lese průměrkovali – dělali jsme lesní měření. V té oblasti jsou nádherné pískovcové rokle a v jedné z nich jsme měli sněmoviště. Dodnes na něj vzpomínám, bylo naprosto nádherný..., opuštěný, tam snad nikdy nikdo nepřišel ...

Tábory jsme měli na Belé... první tábor jsme měli tuším v dvaapadesátém, možná jednapadesátém roce. To byly ještě po válce lisky. Nebo snad už skončily, ale vím, že bylo děsně obtížný sehnat jídlo. A že jsme v Pribilíně – to bylo na Podbanském, kupovali vajíčka a chleba a že jsme na tom táboře šíleně hladověli. Z Prahy jsme měli jen sušené mléko a krupici, nějaký polívky a víc nic. Bylo to kruté... Dělali jsme s téma těžkýma pingla-ma čtyřdenní puťák po Tatrách, tenkrát nebyly ty lehký

IN OUR HANDS
EARTH SUMMIT '92

batohy a stany – dneska už si to člověk ani nedovede představit. Kmen ale neměl moc dlouhé trvání. Zdeněk měl jít na vojnu, ale rozhodl se, že na ní nepůjde a emigroval přes Rakousko do Kanady. Až loni jsme se po dlouhých letech setkali a dověděli se, jak byl jeho útek dramatický. Že ho málem dostali ...

Takže od té doby jsem se považoval za woodcraftera a je pravda, že mě to poznamenalo na celý život, a to, že jsem se začal zabývat životním prostředím, pro to měl ten woodcraft zcela klíčový význam. Takže pro mě je to hrozně důležitá věc a vždycky od té doby rád čtu Setona a jedna z mých nejmilejších knížek je Walden a považuji Thoreaua a jeho velice břitké vidění společnosti za nesmírně inspirující, osvěžující a v dnešní době velice potřebné. A myslím si, že na rozdíl od skautingu – proti skautingu vůbec nic nemám, mám mezi skauty spoustu kamarádů a ctím je – ale přesto si myslím, že woodcraft je o něco lepší, protože je založen na individualitě, na osobním vztahu lidí k přírodě a má smysl pro individuální kultury. Tím se stává dneska úžasně moderním, protože ten multikulturální svět je takový poslední výkřik sociologie a filozofie a vůbec celkové společenské módy... Vyvrcholením konference v Riu byl příjezd indiánských a eskymáckých a vůbec různých domorodých náčelníků. Tyto věci začínají mít ohromný význam a začínají se chránit. Takže si myslím, že taková ta indiánština, pro kterou si mnozí vždycky z woodcraftu dělali legraci, je hrozně zajímavá věc a že to možná pro nás přispívá k pochopení, že není jen evropská kultura, že je i kultura jiných národů a že může být zajímavá a inspirující. A že to přispívá ke kulturní diverzitě, která je protipólem diverzity biologické a je pro dnešní svět nesmírně potřebná. Proto si myslím, že má woodcraft ohromnou budoucnost a nejsem v něm tedy z nějakých sentimentálních důvodů.

Logan: Než se dostaneme ke konferenci v Riu, nahráváte mi ještě na jednu otázku: Náčelnictvo razí od počátku orthodoxní Setonovu cestu v Lize a dnes se už objevují hlasy...

B.M.: ...já vím, já jsem byl ve Wahpetonu a vím kam mřfš. Já si myslím, že je to sice bezvadný, ale Woodcraft se vždycky vyznačoval tím, že byl malej a neměl snahu se moc rozrůstat takže byl i uvnitř sebe multikulturální. A já bych dal woodcrafterům v Československu dvě takové rady: jedna je tolerance a druhá optimismus. A myslím si, že obojího se nedostává. A to je škoda, protože samotný fakt, že Československo se dostalo ze spárů toho nelidského komunizmu, je fantastická věc a měli bychom děkovat Bohu, že to takhle dopadlo...

Logan: U nás byla konference v Riu překryta ve sdělovacích prostředcích volbami, a tak toho k nám proniklo velmi málo. Proto si myslím, že bude čtenáře Bizoniho větru, byt' opožděně, zajímat o co tam šlo, a jak se to povedlo...

B.M.: No to je velmi dlouhá historie a k samotnému Riu se budeme ještě velmi dlouho vracet, budeme ho analyzovat a přemýšlet o něm.

Životní prostředí se začalo ve světovém měřítku sledovat od šedesátých let. V roce 1970 byla v Americe první taková mezinárodní akce, totiž Den Země. V roce 1972 uspořádaly Spojené národy Konferenci o lidském životním prostředí ve Stockholmu. Tato konference rozhodně byla historickou událostí a v podstatě správně pojmenovala hlavní problémy životního prostředí. Konstatovala, že jde o globální problémy a také správně identifikovala, že jde o spojení mezi nekontrolovaným hospodářským růstem a mezi poškozováním životního prostředí. Ještě předtím vyšla kniha "Meze růstu", která ukázala, že není možné pokračovat v hospodářském růstu, že není možné, aby donekonečna rostla spotřeba a výroba potravin, populace – a že prostě Země není nafukovací balón. Tehdy to ještě byla teprve otázka. Co s tím? Hospodářský růst pokračuje. Většina lidí uznává, že je nutný, protože kdyby se zmrázil, tak se zmrází i současný nevyrovnaný ekonomický řád na světě. Hospodářský růst je tedy jediný způsob jak například odstranit hlad a chudobu v Africe a t.p. V době po Stockholmu se svět snažil najít odpověď na tuto otázku.

Takovou dobrou konzistentní odpovědí je knížka "Naše společná budoucnost", připravená Světovou komisí pro životní prostředí a rozvoj založenou v roce 1984 Spojenými národy. Tuto společnost vedla norská ministerská předsedkyně, paní Bruntlandtová. Kniha teď vyšla i česky v nakladatelství Academia. Tam je učiněn první pokus najít nový způsob hospodářského rozvoje, který byl nazván rozvojem trvale udržitelným. Je to rozvoj,

Linoryt: L. Rusek - Šaman

který by měl zajistit hospodářský růst i pro příští generace, aniž by se plýtvalo zdroji a energií, který dává důraz na efektivitu a účinnost.

Je jasné, že má-li společnost přejít od extenzivního růstu k tomu trvale udržitelnému, jedná se o naprosto zásadní změnu. Dojde ke společenským změnám, které se nám dnes mohou zdát nerádné, ale postupně budou velmi zásadní.

Když toto vše OSN v roce 87 a 88 analyzovala, došla k závěru, že by bylo dobré tyto věci prodiskutovat, a proto svolala konferenci do Rio de Janeiro o životním prostředí a rozvoji. Konference byla připravována více jak 2 roky v přípravných výborech, které pořádalo Valné shromáždění OSN. Tyto výbory byly samy o sobě rozsáhlé konference. Měly jednak plénium a jednak pracovní skupiny. Ve skupinách se tak jednalo paralelně o různých problémech. Jedině tak byla šance všechny problémy projednat, jinak by se to nestihlo. Naše pracovní skupina měla mimo jiné na starosti vypracovat Chartu Země, čili základní Kodex chování a soupis závazků a na druhé straně práv jednotlivců i států vůči životnímu prostředí a přírodě a také sobě navzájem. Práce šla velmi pomalu, neboť v OSN se zřídkakdy hlasuje. Jedná se většinou tak dlouho, dokud se nedojde ke všeobecnému konsensu. Z tohoto důvodu jsem ještě v březnu měl na posledním zasedání výborů pocit, že zdaleka není vše připraveno a byl jsem velice skeptický, co se týče možných výsledků Konference v Riu. Nakonec musím říci, že konference dopadla podstatně lépe než jsem doufal, a že dospěla k velmi důležitým závěrům.

Především byla podepsána Konvence o klimatické změně. Z ní později vyplyne mnoho protokolů jimiž se státy budou zavazovat ke snížení emisí oxidu uhličitého a dalších skleníkových plynů a k tomu, že učiní vše pro zabránění skleníkového efektu. Konvenci podepsalo 153 států.

Další důležitou konvenci podepsalo shodou okolností též 153 států. Jednalo se o Konvenci o ochraně biologického bohatství.

Dále byla přijata Charta Země, která byla přejmenována na Deklaraci z Rio de Janeiro o životním prostředí a rozvoji, ale stane se základním elementem mezinárodního práva, ze kterého se bude vycházet.

Logan: Dá se tedy říci, že jestliže oba dokumenty podepsalo 153 států, že to skutečně bude fungovat?

B.M.: Podepsání je jedna věc, ale smlouva vstoupí v platnost, jestliže ji ratifikuje 30 států. Já jsem přesvědčen, že se to stane velmi rychle. Je třeba říci, že smlouvy jsou rámcové, závazky vyplynou až ve formě protokolů. I když se tak děje už pozdě, protože druhy vymírají a klimatická změna nastane, je to důležitý krok.

Čtvrtá důležitá věc je, že se státy vůbec poprvé v historii domluvily, že lesy jsou světovým bohatstvím, že to není jen přírodní zdroj jednotlivých států a je tedy třeba je chránit ve světovém měřítku.

Konečně pátým elementem z konference, o kterém jsem vůbec nedoufal, že se podaří prosadit, je tzv. Agenda 21. Agenda 21 je rozsáhlý akční plán. V dnešní podobě má asi 700 stran hustě psaného textu, kde ve 40 kapitolách naznačuje, co by se mělo dělat v oblasti ochrany atmosféry, energie, ochrany lesů, zdrojů pitné vody, oceánů, ale také se zabývá otázkou chudoby, vzdělání, atd. Jedou z kapitol je také otázka původních obyvatel kontinentů. Valnému shromáždění se navrhuje zřídit Komisi pro trvale udržitelný rozvoj na vysoké úrovni OSN. V ní by měly členské státy OSN pravidelně

podávat zprávu, jak plní agendu 21 a tím veřejnost bude mít možnost kontrolovat plnění závazků svých vlád.

Cesta k trvale udržitelnému rozvoji byla tedy nastoupena, teď už to bude jen závod s časem a otázka, dokáže-li se svět zbavit těch neudržitelných vzorců výroby a spotřeby.

Logan: U nás ve východní Evropě je teď v oblibě teze o návratu do Evropy, což pro spoustu lidí znamená mít se konečně dobře, nahromadit bohatství, nahrabat si. Nejde to tak trochu proti sobě?

B.M.: Není to tak úplně pravda. Ono se ukazuje, že státy které prosperují, jsou také schopny věnovat se ochraně životního prostředí. Chudý stát většinou devastuje životní prostředí, a až když se dostane na celkově vyšší civilizační úroveň, tak jsou předpoklady pro to, aby se lidé podívali dál než na špičku svého nosu, a byli schopni zavést to, čemu se říká právní stát. Jedině právní stát může vytvořit zákony na ochranu přírody a dohlížet na jejich dodržování. Když někdo podniká a kazí životní prostředí, pak na to musí existovat zákony, přes které se na něj došlápne. Proti prostředí není tedy to, že chtějí lidé podnikat. Proti tomu jde to, že na to nejsme legislativně připraveni. A s tím se musíme rychle vyrovnat.

Logan: Je pravda, že naše delegace v Riu nebyla dostatečně legislativně vybavena?

B.M.: Je to pravda. Naše delegace byla poměrně na velmi nízké úrovni, ze známých důvodů – volby, apod. Ze 175 přítomných států jen 50 z nich mělo delegaci na relativně nízké úrovni, a ta naše byla na jedné z nejnižších úrovní, to znamená, že ji vedl jen ministr vlády a ne třeba alespoň místopředseda vlády.

My jsme velmi litovali, že tam nebyl pan prezident, který má velikou mezinárodní autoritu. Mně osobně to bylo velmi líto. Navíc ministr Vavroušek měl zmocnění pouze podepsat závěrečný protokol a nikoli jmenované konvence, což je nesmírná škoda, politická chyba a soudím, že se vláda zachovala naprosto krátkozrace a já bych nechtěl analyzovat, čím je to chyba.

Logan: Až se budou rozpracovávat závěry konference, jaká je naděje pro nevládní organizace, a tedy i pro Ligu lesní moudrosti, že by v tom všem mohly velice konkrétně přispět k realizaci?

B.M.: Já si myslím, že je tu nejenom naděje, ale dokonce povinnost okamžitě vyžadovat, aby se organizace mohly celé věci zúčastnit. Začátek je seznámit se s těmito dokumenty – vláda musí zajistit publikování této věci.

Organizace se pak může vytvořit vnitřní skupinu, která bude pověřena studováním materiálů a najít v tom to, co se týká obyčejných lidí a čím mohou lidé přispět k naplnění. Organizace pak může sledovat stát, jak konvence, které podepsal plní a prostřednictvím tisku to hodnotit, případně žádat nápravu.

Moderní společnost funguje tehdy, má-li veřejné mínění váhu. Doufejme, že u nás je má. Je možné apelovat na poslance, zástupci Ligy se mohou objednat na zasedání vládního výboru pro životní prostředí, nebo výboru pro plán a rozpočet. Nevládní organizace by si měly všeho všítmat a reagovat na to. Jejich úloha je tedy evidentní.

Logan: Je naděje, že byste nám ve spolupráci ještě s dalšími členy Ligy – odborníky, v těchto věcech pomohl?

My chceme v budoucnu navázat na odkaz Setona – ekologa.

B.M.: Já se tomu rozhodně neuzavírám, určitě si najdu čas pro přednášku, mohu seznámit lidi s literaturou, to je samozřejmé!

Je to i moje povinnost z titulu předsednictví ČSOP – my to máme přímo v plánu. Víím, že jsme podepsali smlouvu s Ligou a Junákem a chceme pro děti vytvářet programy práce pro životní prostředí.

Já si navíc myslím, že Liga si nic vymýšlet nepotřebuje, stačí si vzít Setona. Všechno tam je! Liga vždycky měla v tomto ohledu jasný program.

Logan: Dnes vidíme, že Setonovy myšlenky jsou nadčasové, univerzální, že nepodléhají zubu času. Obejít se v přírodě jen s nejnütnějšíma věcmi, umět se přiblížit Matce Zemi, aby lidi pochopili, kde stojí...

B.M.: ... aby si nemysleli, že jídlo je z ledničky, jak já říkám. Hlavně to má obrovský význam pro lidi, kteří žijí konzumním způsobem života, ale jsou schopni jednou za 14 dní, za měsíc se sebrat a jít s lehkým pinglem na 2 dny do lesa a nebyť obložen všemi civilizačními vymoženostmi. Občas to ze sebe shodit a žít bez toho, byt na omezenou dobu...

Ukázat, kde jsou kořeny. Že je dobré si na to sáhnout, nejen o tom číst v knížce. Důležité je, a to myslím, že dnes Liga zdůrazňuje málo, taková univerzální znalost přírody. Pochopení, jak to funguje. Ne tedy popisná znalost. To moc v Setonovi není. To je ten modernější prvek, který do toho vnáší současná ekologie.

Logan: Mám poslední otázku: Máte v tom svém shonu čas si občas zatábořit po woodcraftersku?

B.M.: Musím se přiznat, že už jsem hodně dlouho netábořil, už jsem si na to i zvykl. Dřív jsme se ženou jezdili na takový ty klasický puťáky. Když přišly děti, tak jsme s nimi tábořili v týpí. Pro nás to byla legrace, ale po čase jsme pochopili, že děti sice přežijou, ale není to pro ně nic moc. Já to prostě nedoporučuju. Já jsem táboření s dvouletejma, tříletejma, pětiletějma dětma nikdy nepropagoval. My jsme v šedesátým devátým koupili na Šumavě chalupu a jezdíme tam dodnes. Není tam elektrika, přívod vody, my jsme jí jen tak poopravili a nikdy jsme do ní nevrátili moc peněz. Jediný luxus co tam je, je krb. Takže ta chalupa nám to táboření nahrazuje. Moc se to od toho neliší. Rozdíl to je, ale ne takovej.

Logan: Těším se na naši další spolupráci a děkuji za rozhovor! S modrou oblohou!

Odcházím letním podvečerem na autobus a těším se, jak se o hluboké dojmy z rozhovoru s Bedřichem Moldanem podělím se čtenáři Bizoniího větru.

Slib Zemi

Zjišťujeme, že zásahy lidí do Přírody a jejich chování jednoho k druhému jsou pramenem narůstajících škod v životním prostředí a přírodních zdrojích, které jsou tolik potřebné pro uspokojení lidských potřeb a k zajištění přežití a rozvoje...

"SLIBUJI, že se budu chovat podle svých nejlepších schopností, abych pomohl vytvářet na Zemi bezpečný a pohostinný domov pro současnou i příští generaci."

Maurice F. Strong, generální sekretář

Konference o životním prostředí a rozvoji

9. března 1992, v zasedací síni Valného shromáždění OSN

HAU, KÓLA!

RUBRIKA VĚNOVANÁ INDIÁNŮM PLÁNÍ

Udělejte si štít

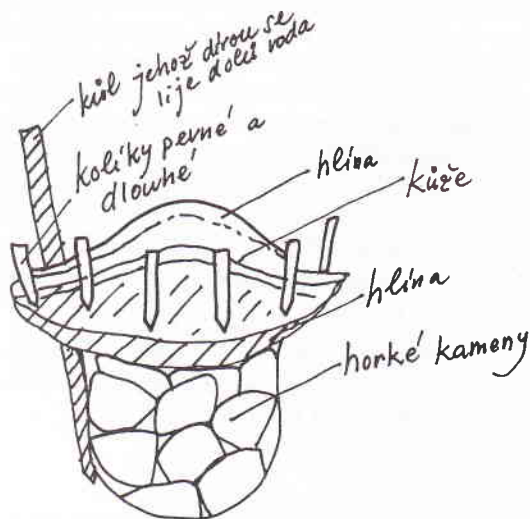
Každý správný Indián, hned ráno, když bylo pěkné počasí, vztyčil blízko vchodu před týpím trojnožku a spěchal na ni pověsit své medicinové předměty a zbraně, aby čerpaly energii ze slunce a modré oblohy.

Na takové trojnožce vedle medicinové tašky, toulce s lukem a šípy samozřejmě nesměl chybět štít majitele týpí.

Štít měl dvě funkce, ochranu pro boj – před šípy, seknutím palicí či tomahawkem – k tomu sloužila tlustá hřbetní kůže vyztužená vysrážením a potom medicinovou ochranu – to byly symboly nakreslené na plášti, které byly doplněny peřím, rolničkami a dalšími ozdobami.

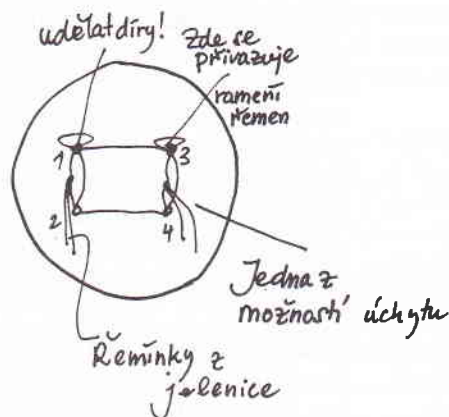
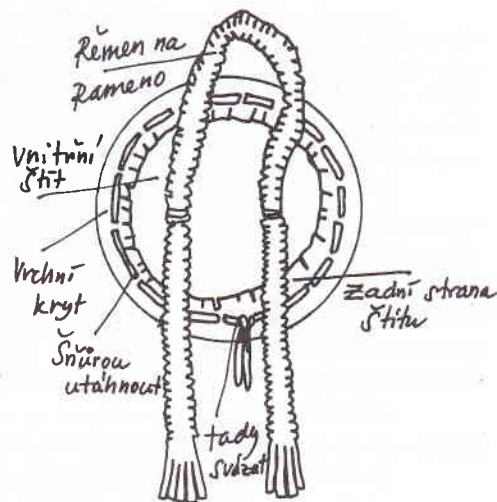
Tyto malby měly chránit válečníka před nepřítelem pomocí víry. Byl to rovněž válečníkův prapor, podle kterého mohl nepřítel poznat, koho má před sebou. Indiáni si svých štítů velice cenili. Jednu z největších sbírek štítů jsem viděl v Colter Bay muzeu v Grand Teton National Park.

Takový štít udělat, nebylo nic jednoduchého. Můžeme to zkusit s prostředky, které máme po ruce. Vezměte nevydělanou kravskou kůži a ze hřbetu na krku vyřízněte kolo o dvacet cm větší než štít. Na okraji udělejte díry pro 24 kolíků. Vykopejte jámu jako na potní lázeň a rozpalte kameny. Ty dejte do jámy a přes ni pak vypněte štít. Dovnitř lijte vodu. Štít se začne teplem smršťovat a utahuje kolíky

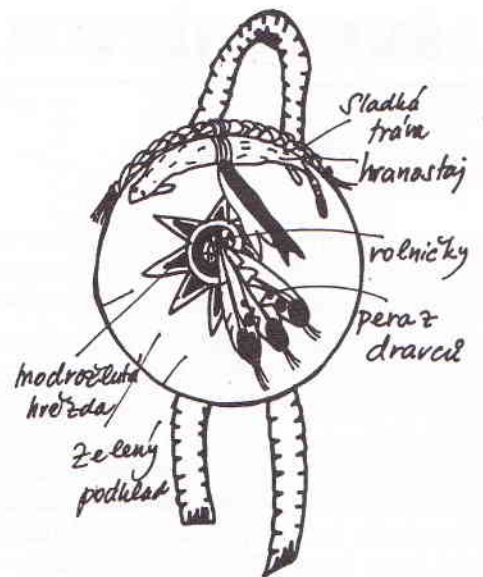
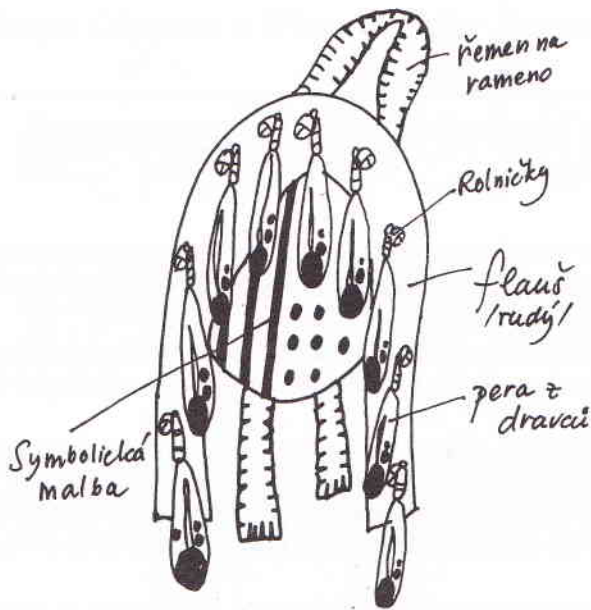

směrem ke středu. To opakujte pomalu několikrát. Budou-li kameny nesprávně polévané, štít propálíte a zničíte. Postupujte pomalu a obezřetně. Nakonec zasypejte jámu hlínou, pod kterou dáte nové rozpálené kameny a uděláte z ní malý kopeček. Na ten znovu vypněte štít a potom vlejte jako do Setonova hrnce znovu dírou po kolíku ve straně jámy dovnitř vodu. Štít zasypejte hlínou a napařujte. Získá krásný vypouklý tvar. Nechejte ho vyschnout i s hlínou na poledním žáru a vyndejte odpoledne. V noci by se zase navlhnul a ztrácel by tvar.

Potom nezbývá nic jiného, než požádat medicinmana kmene, nebo nějakého vlivného muže, aby vám na kůži, z které vyříznete kruh opět větší, namaloval ochranné medicinové znaky. Ty by měly vystihovat

vaši osobu, vaše vize, může na nich být vaše ochranné zvíře – orel, bizon, atd. Kůže by měla být vydělána mozdem a ručně přímo při táboření.

Kruh nevydělané kůže zařízněte a protáhněte jím řemeny na uchycení. Potom vyříznete kruh z jelenice a na stranách nastříháte třásně. Jimi povedete utahovací řemen, kterým upevníte na nevydělané kůži svrchní obal. Ve starých dobách bývaly magické znaky i na vnitřním štítě.

Ustříhnete dlouhý řemen, kterým si budete přidělavat štít při jízdě na koni nebo při tancování na sebe, přes rameno jako toulec. A zbývá už jen zdobení.

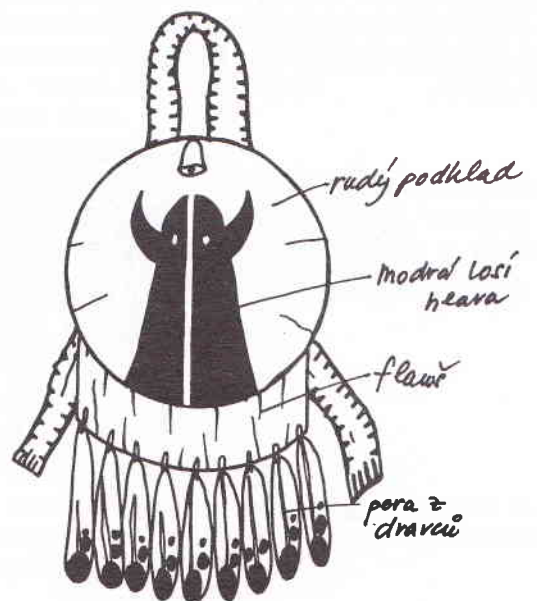
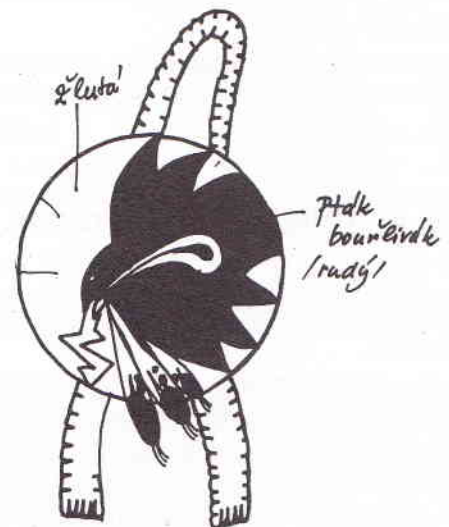
Rukojeť nikdy nebyla jako u štítu středověkých rytířů. S tímto štítem se nevykrývaly rány při šermování. Udělejte si poutka na chycení podle obr. na protější straně dole.

Štíty se postupem času zmenšovaly. Zatímco štíty 18. století byly ještě dosti velké a Indiáni z nich při válčení dělali v šiku i kryt, stříleli přes ně a chránili se v řadě, tak jak to třeba dělali černošští válečníci, při postupné individualizaci náčelníka a při stále větším používání střelných zbraní se štít zmenšoval a stále více zastával funkci magické, medicinové ochrany.

Štít je potřeba nakouřit sladkou travou a šalvějí, zazpívat k počtě majitele a jeho nové standardy medicinovou píseň, často se u tohoto obřadu dělala i hostina.

Medicinman už kreslí na váš štít hlinkou smíchanou s tukem /přírodní barvivo/ vaše ochranné znamení. Zdobí lem z rudé látky pery dravců, připevňuje hranostají kožešinu se sladkou trávou na vrchol štítu. K perům přivazuje rolničky a malé zvonky a peříčky z krahujce dává do vrcholu štítu. Je tu vše, co máte rádi. Štít symbolizuje vaši odvahu, zálibu a lásku k volnosti, váš pohled na svět očima milovníka divoké, ničím nespoutané přírody...

Slunce prosvětlo celý tábor, a vy vynášíte svůj štít poprvé před stan. Vlajou na něm orlí pera a malba se třpytí v prvních paprscích ranního slunce. Jdete si zaplavat do nedaleké říčky a vidíte z dálky váš stan a před ním symbol vašich snah – váš nový štít. Záleží jen na vás, s jakou úctou budou vaši přátelé i nepřátelé k tomuto znamení vzhlížet. Držím vám palce.

MAŠKE TONIKTUKA HE

Život a zvyky Indiánek

Dlouho jsem přemýšlela, zda pokračovat v rubrice "Indiánské típí" tradičním způsobem tj. věnovat se popisu interiéru a zařízení típí. Nedávno se mi však dostala do ruky kniha maďarského autora Nagyho, pojednávající o životě Indiánů. Velmi jednoduchým způsobem v ní osvětluje životní dráhy mužů a žen.

Rozhodla jsem se proto vybrat z této knihy a jí podobných vše co se týká života žen u Indiánů a postupně tyto informace zveřejňovat v naší rubrice. Bude se jednat vždy o poznatky lidí zabývajících se indiánskou kulturou už dlouhý čas. Věřím, že i tato rubrika si najde své příznivkyně.

Malá děvčátka svých prvních pět let trávila hraním se svými vrstevníky. V tomto věku nebyl ještě rozdíl mezi hochy a dívkami tak markantní. Hry simulovaly běžný rodinný život. Matky stavěly svým dcerám malá "dětská típí", do kterých dostávaly děvčátka miniaturní zařízení. Hračky děvčátek tvořily především panenky, kolíčky /rozuměj nosítka/, malé parfleše, krabičky, malé kůže a různé drobnosti z přírody. Ve svých hrách se takto nenásilně připravovaly na rodinný život, který byl pro indiánské ženy velmi náročný.

Postupem doby děvčátka začínala pomáhat matce při vykonávání běžných domácích prací. Ve třinácti až čtrnácti letech, od prvních známek dospělosti, bylo u některých kmenů tradicí, že dívka nesměla mluvit se svými bratry přímo, pouze přes třetí osobu.

Do tajemství jemných ručních prací zasvěcovala dívky zpravidla babička, taktéž je učila znát byliny, zvířata a léčivé účinky různých koření.

Po patnáctém roce končí pro dívky období dětství a začínají se o ně zajímat mladí muži. Dívky v tomto věku již plně zvládají veškeré domácí práce, včetně starosti o mladší sourozence.

Tím končí jejich bezstarostný život. O dalším období života Indiánek se dočtete v příštím čísle "Bizoního větru."

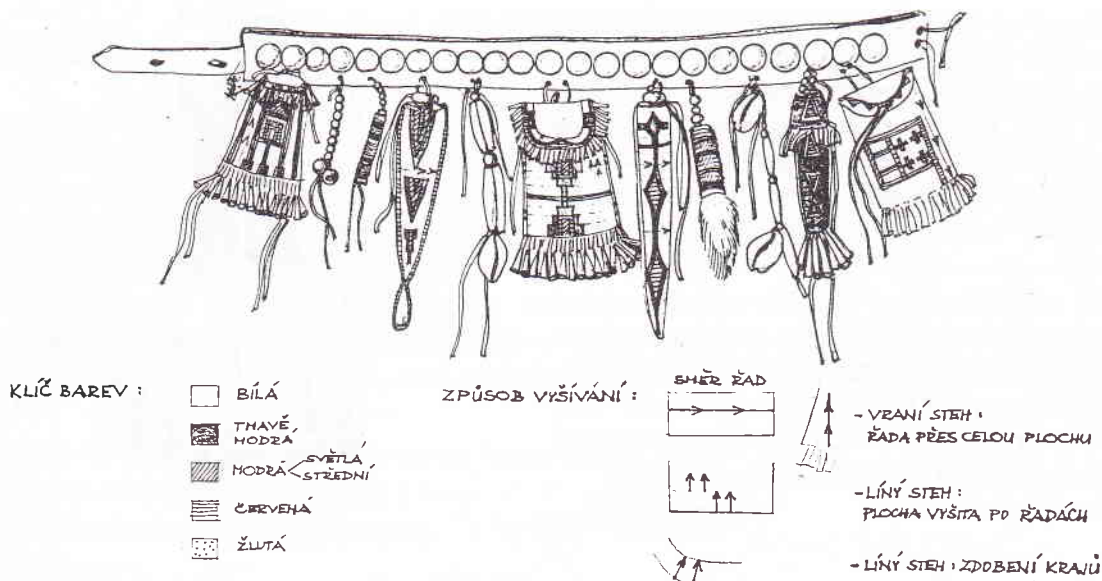
Co vše si Indiánka zavěšovala na pásek?

Dnešní kapitola je zaměřena na shrnutí toho, co všechno si Indiánka zavěšovala na opasek, aby vše potřebné měla stále s sebou.

Již si umíte vyrobit různé druhy pouzder na jehly a na šídlo a znáte i které jehly nejčastěji použijete. Ukázkový obrázek je přehlídkou různých vzorů na pouzdra, váčky a amulety. Jistě by je Indiánka nenosila takto všechny pohromadě!

Mimo amuletů z korálků, rolniček, kostěných korálů a mušlí kaorí, u kterých si jistě pohrajete se svojí fantazií dle materiálových možností, jsou tu pro vás nové váčky. Často se používaly na ocílku a křesací kameny, drobné amulety apod., v pozdějších dobách se u některých exponátů setkáte s cedulkou "for matches" – na zápalky /záleží též na vaší "pravověrnosti", čemu dáte přednost vy./

Váčky jsou přibližně 11x7 cm veliké, zdobené výšivkou /všechny vzory na obrázku jsou od Indiánů plání/, zavírají se překlopením popř. zavážou řemínkem, třásně jsou často opatřené kornoutky. Dám vám však dobrou radu: než se pustíte do vlastní výšivky dle vzoru, nakreslete si vše ve skutečné velikosti na papír /u líného stehu řádky cca 9 až 10 mm široké/ a vyzkoušejte, jestli se vaše ocílka či jiná drobnost do váčku vejde. Váček bývá většinou nahoře trochu užší nežli dole /asi o 2 cm!/ Budete-li pracovat pečlivě, může se i takováto drobnost stát ozdobou vašeho kroje i vás samotných.

Wioste Olowan – Píseň Lásky /kmene Dakota/

Výslovnost: Inkpa ta ja na wazi náa zina šišo zé
Májaa májaa lečja kawaná.

Anglický překlad: Up the creek I stand and wawe,
see, all alone I wawe!
Ah, hither, ah, hither,
Maste, the to me!

Opravdu neznáte tuto jednu z neznámějších indiánských písní lásky? Vždyť se dočkala již i filmového záznamu ve velmi pěkném vícedílném snímku "Muž zvaný Kůň". Na filmovém plátně se odehrává svatební obřad, který provází právě tato píseň zpívaná celým tábořem. V našem kmene nesmí při žádném indiánském svatbě chybět!

Nevěsta se nejprve po celý den podrobuje očištným obřadům včetně inipi, nasbírá si své oblíbené květiny třeba do vlasů a s pomocí svých přítelkyň postaví a zařídí týpí, které se stane jejím majetkem. Týpí se nechá otevřené, aby se až po zažehnutí ohně třením dřev mohlo uzavřít a stát se tak domovem.

U Indiánů se u různých kmenů ženich stěhoval k nevěstě a jejím rodičům či naopak. To potom obyvatel týpí očekával před stanem svatebčany i s nevěstou popř. ženichem. K takové slavnostní příležitosti samozřejmě patří i nové nejhezčí oblečení a malování tváře. Nejčastěji otec nevěsty či její pěstoun pronese k ženichovi řeč o jeho povinnostech v manželství a snoubenci se odeberou do svého soukromí – nového týpí.

Celý tábor provázející nevěstu či ženicha zpívá právě svatební píseň – píseň lásky a oslavy se i se zpěvem protáhnou dlouho do noci. V našem kmene slaví snoubenci s námi, dostávají při tom dary a přítelkyně nevěsty uspořádají pro hosty velkou hostinu, takže toho soukromí dosáhne zamilovaná dvojice až tehdy, když se jí podaří svatebčany samou zábavou a dobrým jídlem unavit.

Přejeme vám hodně takových příležitostí, kdy se tato indiánská píseň lásky rozléhá tábořem po celou noc!

INDIÁNSKÉ RECEPTY

Uvádíme dnes několik receptů přeložených z původních zdrojů. Většinou je nabízíme jako náměty na zajímavé experimenty, neboť surovinami jsou často např. kukuřice, slunečnicová semínka či tuňny/popř. brukve/, které si záměrně na tábor jako základní suroviny asi nejste zvyklí brát. Pomozte nám rozšířit praktické znalosti nás všech experimentováním a napište o svých zkušenostech. Rády vaše postřehy zveřejníme, ať chutná nám všem.

Mandanské kukuřičné knedlíčky /do polévky/

- 1 šálek sušené sladké kukuřice
- 1 lžice sádla
- 1/4 šálku vařených černých fazolí
- 1/4 šálku slunečnicových oloupaných semínek

Povařte fazole, přidejte kukuřici, tuk a slunečnicová semínka. Vše smíchejte dohromady, uváležte "válečky" asi 7,5 cm dlouhé a 3,5 cm v průměru. Vydřít po několik týdnů /uchované v chladnu?/. Při potřebě se vloží do vroucí vody a povaří 20-30 minut.

Vařená zvěřina /Hidatsa/

- 0,5 kg jeleního nebo srnčího masa
- 1 střední cibule
- 2 střední brambory

Krkovičku, stehno, hřbet či jiný kus masa nakrájíme na kostičky o straně asi 2,5 cm velké. Vaříme s cibulí a brambory či s předvařenými préríjními tuňny /brukev/. Tuňny se předvaří alespoň 20 minut. Vše povaříme dalších 20 minut.

Siouxska polévka

- 0,5 kg masa
- 1 šálek sušené kukuřičné kaše
- asi 10 préríjních tuňů /brukev/

Namočíme do vody kukuřičnou kaši s tuňny, druhý den je na mírném ohni povaříme 2 hodiny. Přidáme pokrácené maso a vaříme dále ještě hodinu.

Maške toniktuka he pro Bizoni vítr připravují
ženy Bílého Wampumu:
Helena Rendlová – Sihasapawin
Pavla Fikeisová – Kangiwin

HRAČÍ KOSTKY

Venku leje jako z konve. Louky jsou celé podmáčené a nikomu se nechce z týpí. Nečekejte na to, až se užíváte k smrti a semelete páte přes deváté od Schwarzenegrova nového filmu, přes snění o dortech k tomu, co teď asi hraje Evropa 2. Šáhněte do váčku, který máte pověšený na lenošce /Wakazuntapi/, obraťte jednu kusovou kožešinu chlupem dolů a vznikne vám rovná hrací plocha. Pak už stačí vysypat kostky z váčku, sehnat pár nadšenců pro hru a začít. Cože, vy nemáte kostky ke hře a že ani nevíte jak vypadají? Tak rychle do práce.

Vezmeme jelení, kravskou nebo bizoní kost a vyřežeme z ní kostky o straně 2,5 x 2 cm. Na jednu stranu nakreslíme nebo vyryjeme symboly, nejčastěji orla, medvěda, vlka, hada, bobra. Kost musí být pěkně vyhlazená, 5 milimetrů silná, opracujeme ji pilkou a smirkovým papírem, nebo nožem a pískovcem, podle toho, jak to chcete mít košer. A potom už se hraje.

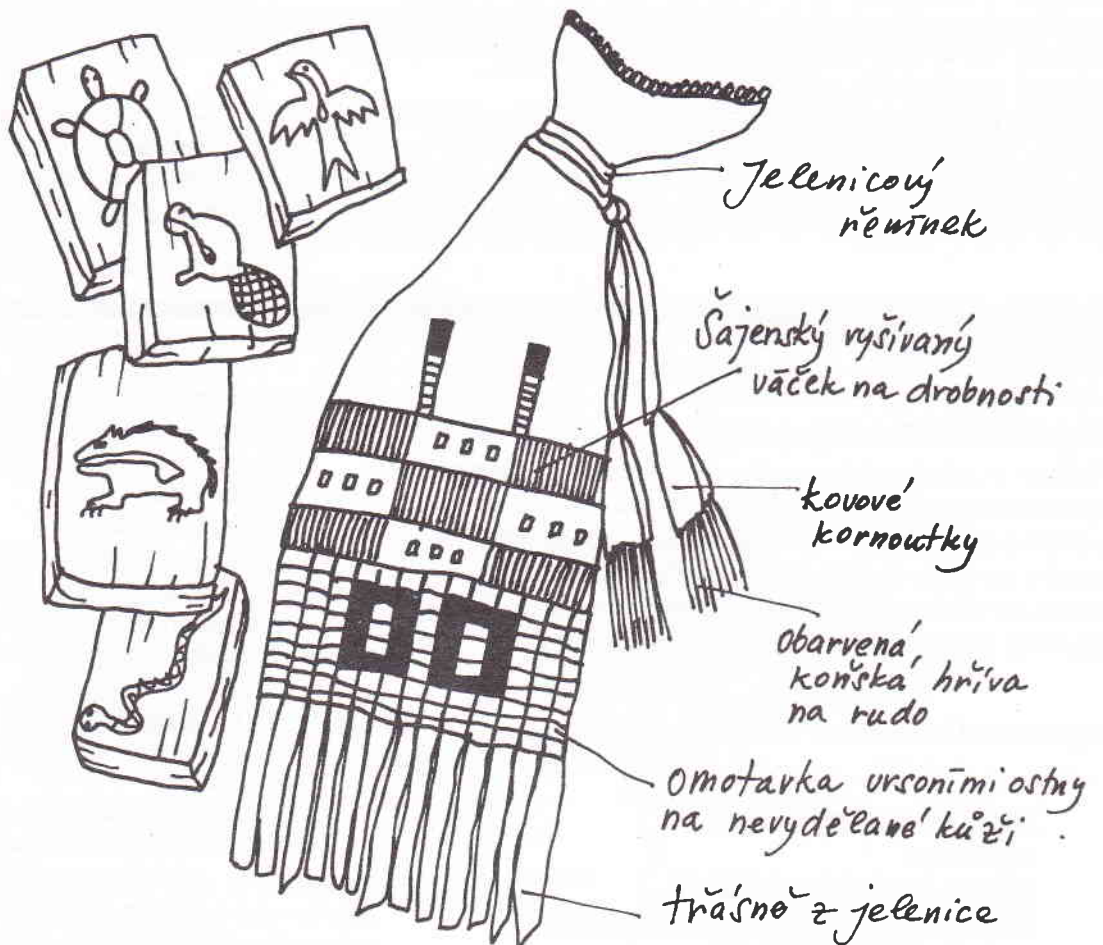
Každá kostka se symbolem má svou hodnotu, např. orl = 5, želva = 4, bobra = 3, had = 2 a vlk = 1. Zatřesete kostkami v sevřených

dlaních a vysypete je z výšky na hladkou kožešinu a spočítáte. Hraje se obvykle na 4, 7 nebo i více kol. Hraje-li mnoho hráčů, stačí míň kol než se oběhne kruh. Věci, které jsou v sázce, jsou vystaveny u vedoucího hry na kožešině a ten je neustále vychvaluje slogany typu – již jste někdy viděli takhle krásnou deku, nebo takový vyšívání pytlík by byl chloubou každého válečníka a tak se snaží rozněcovat další hráče, kteří se ještě do hry nezapojili. Snad v dalším kole najdou dost odvahy ke hře.

Indiáni byli známí svou nákloností k hazardu. Sázeli na koně, podle Setona chtěl Rudý oblak vsadit Black Hills v koňských dostizích, sázeli své nejlepší věci, neboť majetek stejně nemá cenu, tu mají jen duchovní hodnoty, to by vám řekl každý Indián.

Nevšimli jste si ani, že venku začalo svítit slunce? Je po dešti, tak šup ven. Plavat, střílet z luku nebo studovat přírodu. Ten, kdo se válí přes den v týpí na kožešinách, není dobrý woodcrafter. Kostky ve vyšívání pouzdře pověste na lenošku a počkejte zase na dlouhá deštivá odpoledne nebo na čas, kdy se sníh a zima přiznou do vašich lovišť a nastanou dlouhé večery. Pak vám váček s kostkami sám vyskočí z trojnohy na kožešinu.

Hau! Wanblitanka

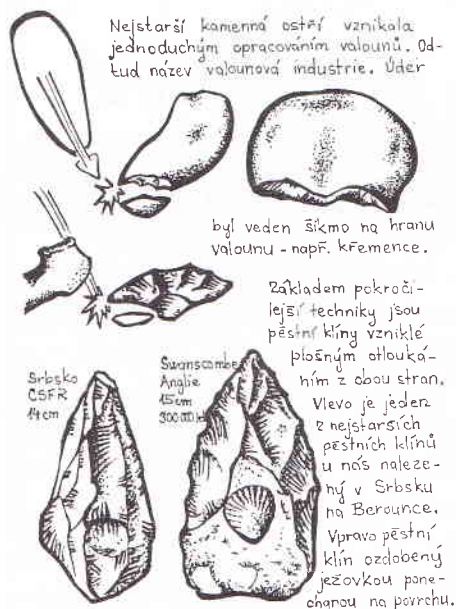
S T O P O U P R A V Ě K U

Kamenná ostří

Woodcraft má v mnoha činnostech, v podmínkách orlích per i ve své filozofii pevně zakotveno používání čistých přírodních materiálů. V několika dalších dílech se Stopou pravěku vydáme tímto směrem, abychom tak pomohli nejen zájemcům o pravěk, ale všem woodcrafterům. Málokde se totiž můžeme obdivovat dokonalejšímu a přirozenějšímu využití jednotlivých materiálů, než v dílně našich předků.

První část našeho seriálu logicky věnujeme kameni. Není samozřejmě nejstarší využívanou surovinou, ale je symbolem úsvitu lidstva. První kamenné nástroje však nejsou spojeny s pazourkem, jak by se podle jeho popularity mohlo zdát. Nejružnější sekáče, škrabadla a drásadla byly zhotoveny z běžně dostupných místních surovin. Byly to většinou valouny s pracovní hranou odštipnutou několika údery. Práce s těmito nástroji pomáhala sice značně našim předkům, ale pro nás velké využití nevidíme. Dají se snad využít při zpracování kůží, ale i tady není získání zručnosti tak jednoduché, vezmeme-li v úvahu cenu kůží a časovou náročnost práce.

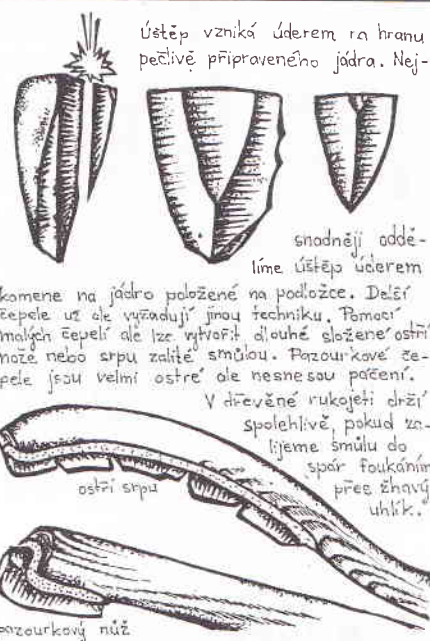
Dalším pokrokem ve využití kamene jsou pěstní klíny – krásné a účinné nástroje, které nahrazovaly nůž i sekeru. Zhotovení ani

tentokrát nezapere moc času, surovinou je opět dostupný materiál, ale výroba vyžaduje trochu zručnosti. Praktické použití pěstního klínu je minimální, ovšem je to malebný nástroj vzbuzující úctu.

Třetím stupněm vývoje kamenných nástrojů jsou ostří z úštěpů. Právě drobnými ostrými úlomky se proslavil pazourek. Ale ani jiný materiál není bez šance. Nedostatek pazourku dokázali naši předkové nahradit použitím rohovce, obsidiánu, kvalitního křemence a dokonce i křišťálu. Nicméně králem nástrojů z mikrolitů je pazourek. Podrobně jsme o jeho zpracování a retuši psali již v BV 2/91. Nachází se vzácně v severních částech Čech a Moravy, víme o jeho výskytu na Opavsku a Liberecku. Poznáme ho podle hladkého jakoby lasturového lomu v barevné škále od světle hnědé až po tmavě šedou. Povrch bývá bílý, podobný vápenci.

Drobné pazourkové úštěpy jsou vhodné pro výrobu prakticky použitelných kamenných nástrojů. Jsou to nože s jednou i více čepelkami, hroty šípů, složená ostří srpů a hrotů kopí. Výroba není

tak náročná, abychom se je báli používat. Navíc jsou čepelky opravdu ostré, nedávno proběhl experiment s operacemi pazourkovými skalpely. My jsme se zkusili holit a také jsme byli úspěšní. Nejkrásnější jsou ovšem čepelce dlouhé. Jejich výroba vyžaduje zkušenosti a kvalitní surovinu, i když práce není tak obtížná, jak by se po prvních zkušenostech s pazourkem mohlo zdát.

Každý, kdo zkusí vyrobit kamenné ostří, pozná, že i před objevem kovu měli pravěcí lidé k dispozici nůž. Ale jen ten, kdo třeba z kusu kůže vyřeže řemínek, kdo pazourkový nůž opravdu použije, jen ten se dozví, že je to nůž dobrý.

Vpřed do pravěku

Smyslem našeho snažení nejen na této stránce je rozšířit řady příznivců Cesty do pravěku. Navštívili jsme proto letos dva tábory s tímto zaměřením byť bohužel zatím nikoliv z řad LLM. Důležitější však je tyto tábory v duchu woodcraftu probíhaly.

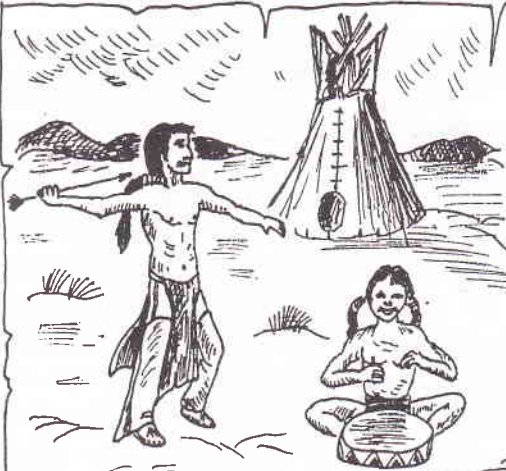
Na vysokém ostrohu vypínajícím se nad údolím Oslavy je rozloženo hradiště. Plátěná obydlí pravěkých lidí na opuštěném vyprahlém pahorku působí stůsnujícím dojmem. Jen čerstvě dokončená hlíněná chlebová pec, tkalcovský stav a kmen připravený ke stavbě člunu dokazují, že tu žije člověk. Tábor 6. oddílu vodních skautů z Třebíče je pro nezastaralého značně neobvyklý. Oko uvyklé tvaru Zubříka se však potěší. A když se na třicet vličit a světlušek se svými staršími kamarády vyrojí z nedalekého přístavu a tábor ožije pravěkými oděvy připravovanými k večernímu ohni, je vše jasné. Třebíčští skauti se na svoji Cestu do pravěku připravili dobře.

Nedaleko Žlutic do tmy blikají ohně deseti Zubříků. Oddíl Nezmar z plzeňského Pionýra krok za krokem proniká do tajů života v jednoduchých podmínkách pravěku. S pokračující hrou táborníci zjišťují, co všechno musí umět člověk, aby mohl žít v souladu s přírodou. Odišný přístup, než na táboře předešlém, ale přinejmenším stejně cenný. Do rodiny pravěkých oddílů přibylí další dva sourozenci.

Setkání zástupců oddílů, jejichž motivací je Cesta do pravěku připravujeme na konec října. Rozdílné zkušenosti jsou podhoubím pokroku a tak doufáme, že po letech osamocení konečně dialog usnadní cestu vpřed, do pravěku.

Long a Brko

ČANKU ČIKALA

STEZKA MALÝCH

určeno pro dětské kmény lesní moudrosti

Divíte se a přemýšlíte

Tak co, děcka? Umíte se na výpravě taky ztišit a dívat se chvíli kolem sebe? Napadlo vás někdy, proč na podzim opadávají listy ze stromů a z keříků?

Skoro každý odpoví, že stromy se ukládají k zimnímu spánku a listy usychají. No to je pravda, ale proč se musí strom zbavit listů?

jen místem, fotosyntéze a kyslík, velmi pumpou. tové plochy

List je totiž nekde se při vytráření cutry ale je také výkonnou Na rozhraní listu a okolního vzduchu

totiž vzniká tlak, který doslova pumpuje z kořene, kmene a z větví do listů rodu. Voda se zúčastňuje chemického procesu fotosyntézy a pak se odpařuje do vzduchu. Jeden takový dospělý dub odpaří za jediný letní slunečný den několik set litrů vody!

Když na podzim shodí strom listy, odpaří postupně pryč ve větvích a v kmenech vodu a ponechá si jí jen velmi malé množství. Pumpy již nepracují a tak voda zůstává v zemi.

Proč se takto strom zbavuje na zimu

vody? Přemýšlejte o tom a své odpovědi mi pošlete na adresu:

Bizoní Vít, LHM-WLOS, P.O. Box 7, Praha 69, 169 00.

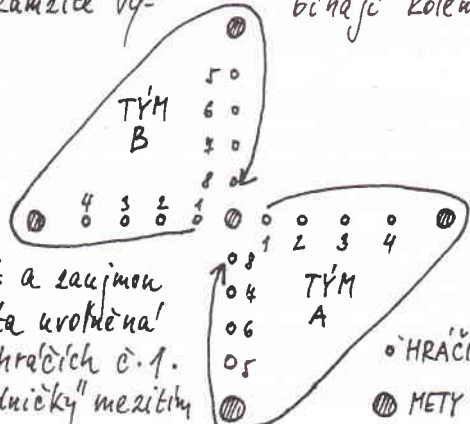
Ty nejlepší odpovědi odměníme!

HRA NA VÝPRAVU

V listopadu už bývá na výpravách pěkná zima. Jistě uvidíte hru na zahradě, kterou hraje indiánské děti kmenu severozápadního pobřeží.

Jakýkoliv počet hráčů (nemusí jich být nutně osm v každém týmu) se rozestaví v pravidelných rozestupech podle obrázku zde dole.

Na začátku každé hry vyběhnou v obou týmech hráči č. 1 a oběhnou vyznačené mety. Dotknou se plektivem na rameno hráče č. 8! Ti okamžitě vyběhnou kolem

met a zaujmou místa uvolněná po hráčích č. 1. "Jedničky" mezitím

již zaujaly místa "osmiček"?
 "osmičky" se na své cestě dotknou plácnutím hráčů č. 2 a ti se vyřídí po stejné trase na místa hráčů č. 4.
 Hra probíhá, dokud si ršič-ní hráči jednoho křídla ne-
 vymění místa s odpovídá-jícími hráči druhého kříd-la. Vítězi pochopitelně tým, který to dokáže rychleji.
 Hráč, který vyběhne dřívě, než se ho spoluhráč dotkne, disqualifikuje okamžitě svůj tým.

NAVĚTE SI :

Začněte na podzimním podniku - schůzce či výpravě s vakačům méně známých uzlů, které se velmi mohou hodit při táboření, či ve všedním životě.

Dvě polosmyčky, jejichž vazači ukazují obrázky, použijete všude tam, kde potřebujete převažat provaz první ke kálu nebo ke kroužku. Hodí se výborne pro napnutí provazu mezi dvěma stromy.

Bodování trochu jinak

zjišťujete, že klasické bodování už netáhne? zkuste tedy něco nového - "mušličkování" nebo "dřívkování". Přesně takto jsme říkali jiným způsobem hodnocení dětí ve kmeni.

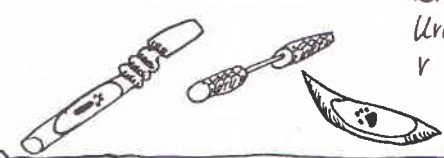
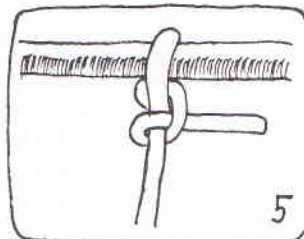
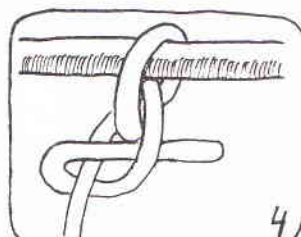
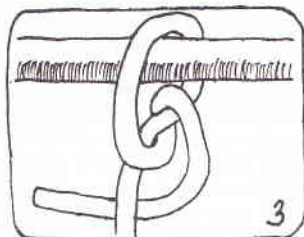
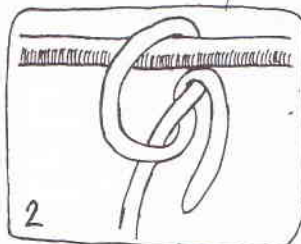
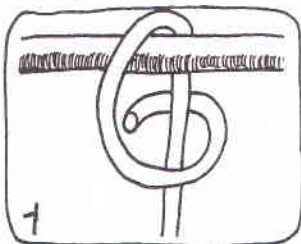
Pověřte šťastlivce, který pojede v létě k moři, aby přivezl pytel mušlíček. Na začátku měsíce rozdejte každému 15 mušlíček. To je základní jmění. Za účast na schůzce dávejte 3 mušle, za výpravu 6. Za neomluvené neúčasti naopak inkasujte. Za vítězství ve hrách a v soutěžích rozdělujte první 3-5 lidem přiměřené množství mušlí. Čas od času zařadte nějakou hru, ve které se mušle sázejí, ať se průběh hodnocení trochu errátí.

U starších členů vyzkoušejte "dřívkování". Ať si každý z nich vyřeže ze dřeva a ozdobil 30 počítacích dřevek. Na začátku měsíce vám polovinu dá do banku a polovinu si nechať. U hodnocení postupujte obdobně jako u mušlí.

Na konci měsíce se sečte počet a s novým měsícem začíná každý zase s rovným počtem. Ušijte si na mušle či na dřívka pěkně zdobené kožené váčky.

zkuste to a napište mi!
 Uvidíte, že nastane "ošivení" v sále!

piše a kreslí
 Zogarij

KRITIKA, RECENZE, INZERCE, ZPRÁVY Z KMENŮ, OHLASY, ÚVAHY

POW - WOW

Za prvními dvěma ročníky Bizoního větru

Před dvěma lety, již po seminář k životu a dílu E. T. Setona na Albertově /17.3.90/ a těsně před obnovením činnosti Ligy lesní moudrosti na Bobřím jezeře /2.6.90/ vyšlo 1. číslo nového, originálního a se záměrem světovosti /viz podtitul The Buffalo Wind/ velkoryse pojatého časopisu Ligy lesní moudrosti "The Woodcraft League of Czechoslovakia", nazvaného Bizoní vítr. V červnu 1992 se objevilo dlouho očekávané 4. číslo roč. 1991 a tak uzavřelo první dva ročníky 1990-91, čítající sedm čísel /č. 3-4/90 bylo dvojčíslo./ Lze tedy bilancovat.

Od prvního čísla, počínaje vhodně voleným, přitažlivým a symbolickým názvem, má Bizoní vítr mohutný náboj romantiky a je prochnut obětavým nadšenectvím. To mu dává povzbudivou imaginativní atmosféru.

Pro usnadnění přehledu o zaměření a kvalitách časopisu si uvědomme, že mají oba ročníky 164 stran včetně obalu a pojedneme postupně o hlavních tematických okruzích, do nichž můžeme jeho obsah přibližně rozdělit, od nejinšěji zastoupených, po nejméně hojně. U každého okruhu uvedu v závorce počet stran, které pokrývá. Tak vysvitne vyváženost časopisu podle všestranného woodcrafterského programu.

Drtivě největší prostor je věnován indianismu /43 stran/. Návodům, jak se indiánsky oblékat, obouvat, zdobit, rozdělovat oheň, besedovat a konat obřady, stavět a zařizovat tány, vyzbrojovat se a vařit je zasvěcena již od druhého čísla "Příloha Bizoního větru věnovaná Indiánům z plání" – nazvaná "Hau kola". Vedle toho jsou uveřejňovány delší pasáže z indiánské historie, najmě z války o přežití proti bělošské agresi. Nechybí ani kontakt se současnými Indiány /Sun Bear apod./ Po této stránce si čtenář přijde na své. Dalšími tématem, jemuž Bizoní vítr věnoval hojnou pozornost /31 stran/, je současný život LLM a woodcraftu vůbec. Jednak jsou to drobné, hutné glosy o událostech v životě kmenů, o vyšších novinkách a významných počinech, zařazované na konec čísla jako informace, ohlasy a zprávy, jednak delší samostatné články, komentující nějakou konkrétní akci – seminář, Čotokvu, sněm LLM, inspekční cestu po táborech, sportovní soutěže a jiné. V těchto věcně psaných zprávách pulsuje bouřlivý, radostný, tvořivý a proměnlivý dnešek. Do této tematické skupiny patří i informace o současném životě woodcrafterského hnutí v zahraničí, zejména v Anglii, v USA a Kanadě, zahájené ve druhém čísle 2/90, s. 8 článkem Biminijho: "Woodcraft ve světě dnes." Právě zde se ukazuje směřování vedení LLM k mezinárodním kontaktům, tolik potřebným pro československou rezervaci woodcraftu, ve střední Evropě poměrně osamělou. Dostí místa je uděleno /22 stran/ i historii woodcraftu, zvláště pak osobnostem E. T. Setona – Černého vlka a M. Seiferta – Woolwattany, ale i V. Valovické – Manokího. Jistě i další, třeba skromnější osobnosti, které se zasloužily o rozvoj hnutí v Československu /např. J. Šimsa, P. Koudela a M. Vavřda/, by stály za vzpomnutí v podobě medailónů k jejich výročí.

Filozofii woodcraftu, duchovní náplni lesní moudrosti v obecné poloze není věnováno tak málo stránek /21/, ale i tak je patrné, že LLM nemá v současné době kvalifikovaného filozofického myslitele. Právě v tomto tematickém okruhu lehce převažují překlady nad našimi originálními úvahami /11:10/. První originální rozvaha o současném myšlenkovém zaměření LLM uveřejnil její náčelník Logan, nadepsanou jako otázka: "Jsme ortodoxní?" 2/90, s. 3. Jako šťastné řešení se jeví, že počínaje druhým ročníkem se na třetí straně čísla otiskovaly úvahy k současnosti Ligy na způsob úvodníků.

Bizoní vítr, vkusnou grafickou výpravou z domácích pramenů nehýřící, ale hojně ilustrovaný instruktivními nákrety, nemá nouzi o oživující ilustrace fotografické, bez nichž by pozbyl mnoho kouzla /15/. Pravidelně jim byla věnována první a druhá strana každého čísla, v textu byly umístovány podle možnosti.

Tematicky osvěžujícím, protože pluralitním momentem je počínaje druhým číslem uveřejňovaná hlídka "Stopou pravěku", doplněná jednou 3-4/90 Hudzinovou informací "Experimentální archeologie v Dánsku" /9/.

Stopou pravěku ukazuje do praktických návodů jdoucí alternativní způsob přiblížení se přírodním životním stylu a praěmeslům podle dávných primitivů. Hlavním autorem je tu J. Červinka – Brko, z kmene Neolit.

Dalším zpestrujícím momentem je hlídka "Čanku čikala – stezka malých", psaná a kreslená Loganem pro mladé. Vycházela až ve druhém ročníku, po dvou stranách v čísle /8/. Obsahuje mnoho námětů k činnosti, jen by bylo dobré zjistit, zda by tiskací písmena nebyla čitelnější i úspornější než ručně psaný skript, jehož je tu použito.

Stejný autor uveřejňuje na zadní straně obalu druhého ročníku pod heslem "Náš vztah k Matce zemi" ekologicky poučná schémata, zpracovaná s použitím čas. International Wildlife, roč. 1991 /5/.

Uvážíme-li, že je poznávání přírody základním nosným programem woodcraftu, ve smyslu hesla "pozněj a chraň", dopadlo toto téma v Bizoním větru věru nejzajímavěji. Z necelých pěti stran jemu uštědrěných jsou tři součástí přírodního léčitelsví a představují suchý, odněkud opsaný popis bez náznaku osobní zkušenosti, navíc s věcnou botanickou chybou 1/91. Taraxacum officinale je smetanka obecná, kdežto pampeliška obecná – Leontodon danubialis, je jiná rostlina. Zbývají tedy o přírodě hodnotné strany dvě – Biminijho 3/91, s. 8 a Letičiho Sokola 3-4/90, s. 6. Takto dokumentovaný nezajím o přírodu nesporně odráží identický vztah současných hegemonů LLM. V současné Lize nelze být náčelníkem či ohnivcem kmene bez znalosti dýmkového obřadu a bez šerpy, ale umět rozlišit buk od habru a smrk od jedle není nutno.

Obdobně dopadla moderní technika výstroje a výzbroje pobytu v přírodě i mimo tány a účelného pohybu v ní na putavcích /5/, tedy to, o čem kdysi vydal můj literární plodný vrstevník J. Pacl – Migisi skvělou příručku "Technika táboření" /Bratislava 1955/. Ten, kdo chce putovat přírodou a dobře se v ní zařídit za všech okolností, nevstačí jen s indiánskou metodikou táboření. Novodobé technice pobytu v přírodě včetně vysokohorského a vodáckého, by se pozornost věnovat měla.

V Bizoním větru pak zcela chybí to, co bývalo na našich woodcrafterských táborech předmětem každodenních raních pohovorů, to jest etické úvahy o smyslu, přirozenosti a čistotě života, konkretizující a do praktických důsledků rozvádějící vždy některý moment zákona lesní moudrosti. I tento nedostatek zrcadlí současný stav, kdy je možné, že na lesní škole náčelníků kmenů někteří účastníci zkonsumují šesti kamarádům večer, na následném sněmu se k činu nikdo nepřihlásí a nemá k tomu co říci ani přítomné náčelnictvo.

Základní studnici československého woodcraftu je kniha tolik vzpomínaného Miloše Seiferta - "Přírodou a životem k čistému lidství." Uvedená tři zanedbávaná témata vykazují slabiny ve všech třech směrech tohoto podstatu vystupujícího titulu.

Protože mi šlo o ideový obsah Bizoního větru, nechal jsem záměrně stranou jeho postupně se zlepšující technickou stránku, k jejíž nedostatku patří zejména velká zpoždění při tisku a expedici, znemožňující synchronizaci na současnost reagujících článků s aktuálním životem Ligy. V dnešní době, jsou ediční potíže časopisu s malým nákladem nasnadě.

Bud' jak bud' je na místě závěrem vyslovit hluboké uznání, obdiv a dík všem, kteří se obětavě a bez nároků na honorář podíleli, zatíženi dalšími funkcemi v LLM, na tvorbě tohoto nebyvale inspirativního a k táborové praxi instruktivně směřujícího časopisu. Přímo duší časopisu byl F. Kožíšek-Biminij, dále intenzivně přispívali náčelník LLM M. Kupka-Logan a ohnivce LLM D. Hofmann – Wanblitanka, z dříve narozených nejvýrazněji M. Stárek- Mahykan.

Do dalších ročníků at vane Bizoní vítr pod modrou oblohou!

Norek Samotář

K obsahu Bizoního větru 4/91:

"Omnia mea mecum porto"

Jsou lidé, kteří potřebují hierarchii nadřazených a podřízených, to jest pozůstatek boje o nadřazenost ve smečce, kmene, boje s vlastní pohodlností a s možností přesunout svoje povinnosti na podřízené – systém nadčlověk-sluha. Na druhé straně pak přisvojí si možnost poroučet, rozdělovat, ale jen práci a námahu. Hierarchie smečky je prastará a mezi lidmi by už /?/ neměla mít místo. Ultimativní zákony a pravidla nevedou k rozvoji samostatného jedince a je jen na něm, jakým směrem a jak daleko dotáhne svoji touhu, být podoben těm ideálům, které si sám vybral a jest jen v jeho snaze a silách, jak daleko své snažení dotáhne. Každý má svou pravdu a nikdo nemá mít právo ho omezovat, vnučovat mu svůj názor a zaměření. Někdo má rád vlok a někdo zase holky, žel!

Držím palce Čolkovi – nedej se a hledej dál, hledat musíš celý život! A Grizzlymu – jak vidět, stejnými úvahami a potřebami nalézt řešení ve prospěch stvrzují za posledních 60 let, ale stejné otázky se řeší bez nalezení 100% východiska už stovky a tisíce let historie lidí. Ze snahy nalézt lepšího člověka s lepšími vlastnostmi a chováním to vedlo k vytvoření etických norem veškerých náboženství, k starořecké snaze po kalokagathii, ve snaze J. J. Rousseaua po návratu k přírodě a přírodnímu způsobu života a k snahám dalších myslitelů. A na všech snahách se podepsalo i to, v jakém prostředí se myšlenky prezentovaly a vždy byly okolím modifikovány. Nelze srovnávat dobu před 20,40, 60,100 či více lety. Stejně myšlenky a názory byly vždy přizpůsobeny vlivem probíhajícího současného události k možnostem.

Kdybych hrábl neopatrně do studánky, můžu zvířít bahno ze dna a do vody k pití se mi lehce mohou dostat nežádoucí paraziti. Proto si každý musí nabírat vodu poznání sám a opatrně!

"Udělejte si misku"

Pokud bylo úmyslem pisatele vynechat skoro všechna ř v textu, skoro se to povedlo a změnilo článek v zábavné luštění. Ale proto se neozývám. V článku se doporučuje jako tvrdé dřevo na zhotovení misky akát. Pozor! Z vlastní zkušenosti jsem zjistil, že se na akátu nemá vařit, ani ho používat na věci, které přijdou do styku s jídlem a pitím. Akátové dřevo jest prosyceno tekavými látkami, které se odpařují již za normální teploty, silně za zvýšené teploty. Jsou zřejmě rozpustné ve vodě i tuku. Způsobují, že pod akátem neroste ani tráva, a ti, kdo si uvaří na akátovém ohni polévku, či jiné jídlo, bývají často postiženi nevolností, zvracením a bolestmi hlavy. Každý jest jinak citlivý, nestěžujte si proto na špatně uvařené jídlo, jen na špatný oheň – na špatném dřevě. I kouř má podobné účinky. Poloha dláta má být o 90 stupňů rukojeti vlevo, takto by "nevzalo ani třísku".

Mamba

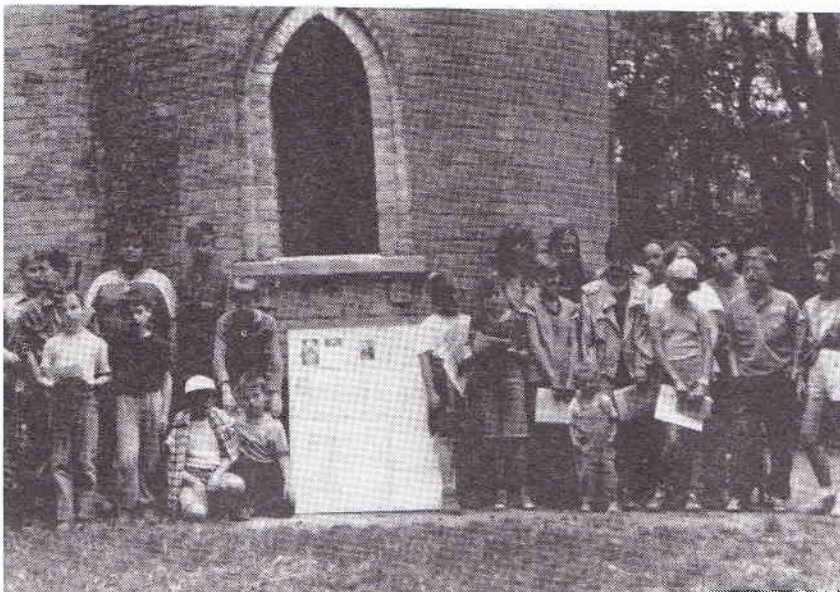

KRITIKA, RECENZE, INZERCE, ZPRÁVY Z KMENŮ, OHLASY, ÚVAHY

Pane profesore, souhlasíte?

"Pane profesore, souhlasím s tím, že nechcete, abychom pořádali akci, která Vás má oslavovat. A nemáte to ani zapotřebí. Ukázal jste nám směr cesty, kterou bychom měli kráčet a Váš odkaz nás oslovuje všude a v každém okamžiku. Vzpomínkou na Vás si tyto věci chceme připomenout a zároveň jsme si přáli, aby se při této příležitosti mohli setkat lidé, co chtějí kráčet cestou woodcraftu".

Tento rozhovor samozřejmě nikdy nevznikl. Pan profesor odešel na svojí nejdelší stezku před desítkami let, a já mám možnost kráčet místy, kde byl kdysi i on. Ale představuji si, že takto bychom asi hovořili. Jedna věc je však představa, druhá skutečnost. Ještě jako kmen pořádáme 2. ročník Woowotanny. Místem konání je lesnatý hřeben nad Berounem, kam kdysi chodil pan profesor se svými chlapci. Uvědomujeme si, že

to bude akce spíš regionální. Cestování není dnes nejlevnější záležitostí a čas hraje také svoji roli. Oznámení o akci se objevilo v T.D. a osobně jsme poslali pozvání 10 kmenům z nejbližšího okolí. Zabezpečit celou akci nám přišlo pomoci dost kamarádů a mohli jsme lehce zvládnout 100 účastníků, kteří by si chtěli změřit své síly a znalosti. Ale o to nám nešlo. Toho sobotního odpoledne se sešlo 11 účastníků. Všichni z Berouna. Z hostů přijel Biminiji a spolu se ženou nám ochotně ve všem pomohl. Soutěž proběhla dobře, jen mě mrzelo, když jsem viděl zklamání těch, kteří neměli v kategorii soupeře. Přemýšlel jsem o různých výzvách ke společným akcím, aby se lidé poznali. O tom, že nejsou možnosti. A tak píšu o jedné z nich. Ne, nejsem zklamán, jen hledám odpověď, proč není zájem o akce tohoto charakteru. A přemýšlím o návrhu jednoho malého chlapce. Příště půjdeme raději vyčistit třeba studánku a uděláme užitečnější věc, než čekat na kamarády, kteří nepřijdou!

"Souhlasíte, pane profesore?"

Jiří Jirásek – WABI
náčelník pro dětské kmeny LLM – WLCS

Sněmovní diskuze pokračuje

Plameny 2. výročního ohně LLM-WLCS pohasly. Dva roky od znovuzaložení Ligy znamenají obrovský kus práce, kterou na svých bedrech neslo náčelnictvo. Byla to práce pro nás všechny, práce nekonečná, nevděčná, snad i někdy trochu nedotažená, ale v každém případě poctivá.

Je však konec prvním dětským krokům a je třeba hledat pevnou, jasnou a dobrou cestu vpřed. Je jisté, že se nevyvarujeme omylů a jsem přesvědčen, že jedna z dobrých možností, jak tyto omyly co nejvíce omezit je právě diskuze. Proto je kladen ve Svitku březové kůry takový důraz na prostor pro diskuzi na každém sněmu. Na výročním sněmu však pozdní hodina zkrátila diskuzi na minimum. Mnohé zůstalo nevyřčeno i nedořešeno, a proto bych chtěl ještě na chvíli ve sněmovní diskuzi pokračovat na stránkách Bizoního větru.

Postrádám totiž konkrétně, jasně a přesně formulované cesty, kterými se chce Liga lesní moudrosti ubírat vpřed. Všichni například víme, že kvalita kmenů LLM-WLCS musí růst, ale dosud jsme se nepřeli o tom, jakým způsobem toho chceme dosáhnout. Většina woodcrafterů, domnívám se, uznává potřebu změny podmínek Orlich per, ale ROP zatím nepředložila konkrétní představu postupu při této úpravě. Již delší dobu panuje nejasno kolem možných zaměření kmenů Ligy, ale sněmu nebylo předloženo žádné řešení.

Prvním krokem musí být vedením Ligy navržený konkrétní program činnosti LLM-WLCS, což na sněmu citelně chybělo. A naopak, zcela jednoznačná slova ohnivce v úvodu sněmu o jeho čistě indiánské orientaci nebyla formulací nejšťastnější. Ohnivce Ligy není soukromá osoba a hluboce se mylí, když odmítá napřít své síly pro rozvoj všech, tedy i neindiánských motivací kmenů LLM-WLCS. Jako člen náčelnictva tím chtě nechtě omezuje činnost celé Ligy a připravuje prostor pro rozkol a nejednotu, které tak dobře známe z minulosti Woodcraftu v Československu. Tato část sněmu mne věru nepotěšila.

Cesta woodcraftu zaujala nás všechny. Musíme tedy vyslovit své názory a vystavit je kritice, jako to činí náčelnictvo. Musíme dle svých možností přiložit i ruku k dílu, jako to činí členové náčelnictva. Přimlouvám se, aby to byly názory konstruktivní v duchu Loganových slov z článku Liga na rozcestí: "Umět vést dialog a povznést se nad malichernost obyčejného člověčenství." To by bylo důstojné pokračování oné nezačaté a pro mne nedokončené sněmovní diskuze.

Jiří Červinka – Brko

KRITIKA, RECENZE, INZERCE, ZPRÁVY Z KMENŮ, OHLASY, ÚVAHY

Byl jsem na 2. sněmu LLM ve Skleném nad Oslavou.

Už po druhé jsem slyšel námitky, že se Liga zabývá pouze Indiány a pro další činnost nenechává dost prostoru. Tím chci tak trochu reagovat na článek v Bizoním větru 1/92 od bratra Brka. Píše v něm, že kolem tohoto problému stále přešlapujeme. Já myslím, že ne. Ohnivce Ligy je Wanblitanka a ten jasně řekl, že bude prosazovat indiánský směr. Myslím, že kmen Neolit, i když není naplno napojen na indiánskou kulturu, vychází také z počátečního vývoje lidstva, a ten byl všude stejný, nebo alespoň přibližně, od počátku vývoje. Je jasné, že později se tyto počáteční kultury začaly dělit. Tak proč ne neolit nebo cokoliv jiného. Chceme rekreaci, chceme se něco dovědět o lidech dávno minulých věků a budme vlastně rádi, že celé lidstvo není na té technické úrovni, jak jsou v Evropě nebo v USA. Stačí si přečíst některé SCI-FI o budoucnosti lidstva a jde z toho mrazený v zádech a hrůza. Řeknete si, že to je pouze fikce. Není!!! Už dnes je reálná hrozba ozónových děr, skleníkového efektu a jiných ekologických katastrof. Chceme žít pod skleněným poklopem, tak jak se o tom píše v románech? Jistě ne. Proto díky lidem, kteří se snaží o ekologickou obnovu země. Slyšel jsem i námitky, že si hrajeme na Indiány. Myslím, že tyto dva roky, které už proběhly, ukázaly, že tyto lidi, kteří zůstali v Lize to myslí vážně a to už není hra. Je jasné a jisté, že z nás Indiáni být nemohou, protože nemáme jejich životní kód, ale co můžeme a myslím si, že i musíme, chceme-li si zachovat život a život pro budoucí generace, přijmout indiánskou filozofii, která hlásá těsné spojení člověka s přírodou, radost ze života, malebnost, úctu k životu, lásku ke stáří a dětem. To vše Indiáni skutečně projevuje a dává všim svým jednáním najevo. To my, bílí lidé jenom o tom mluvíme. Mluvíme o lásce k bližnímu, mluvíme o ekologii a kde nic, tu nic.

Sám jsem byl v Jižní Americe a byl jsem překvapen, jak lidé, kteří žijí v horách a horských oblastech i ve městech /Cusco/ dovedou se vypořádat s odpady z kuchyně apod. Viděl jsem na vlastní oči, jak "ekologicky" jednají. Veškeré odpady organického původu využijí na bioplyn. Nerozložené zbytky spálí a popelem se hnojí. Využijí trus svůj vlastní i zvířat. Trus usuší a ten později slouží buď jako palivo nebo

jako hnojivo. Popel se zase používá jako hnojivo. Uzavřený kruh.

Ohnivce Ligy Wanblitanka upozornil na to, abychom si rozmyslili volbu ohnivce na dalším sněmu, protože on bude prosazovat indiánský směr. Plně s ním souhlasím, sám jsem vyznavačem Indiánů a indiánské filozofie, která je mi velmi blízká.

Na prvním sněmu padla otázka a námitka, proč ne také například směr zálesácký. Jsem zásadně proti tomuto směru. Hned uvedu důvod. Jdeme-li do důsledku, tak zálesáckí jakéhokoliv ražení byli dobyvatelé a okupanti. Nebojím se použít tohoto slova, protože při dobývání Ameriky v první řadě šli jako předvoj právě zálesáckí a potom vojsko. Vezme-li jako příklad nejznámějšího z nich – Daniela Boona zvaného Kožená punčocha, byl to proslulý americký traper a stopař, objevitel a dobyvatel Kentucky. Když přivedl Američany do této krajiny, byl zapomenut, dokonce i pronásledován svými krajany. Nakonec zapomenut, byl přijat těmi, proti kterým vlastně celý život bojoval – Indiány. Tito lidé, místo aby se mstili, přijali opuštěného starce. U těchto lidí, kteří byli pokládáni za méněcenné dožil svůj život, zapomenut svými krajany ve svých 90 letech. Proto už i z tohoto hlediska nemohu být vyznavačem směru zálesácký. Někdo namítne, že museli být sžití s přírodou a museli ji znát. Mají úplnou pravdu. Ale zase: což tak zvané "Černé baryty, Zelené baryty, paradestní vojáci" a jim podobní musí znát přírodu, musí v ní žít a přesto to jsou doslova zabijáci. Také jdou vpředu před pravidelnou armádou a sbírají informace o "nepříteli." Tak co ještě máme chuť mít za vzor takové lidi? Já určitě ne!!!

V posledním Bizoním větru 4/91/ na straně 15 -"E. T. Seton, host z Divokého západu u nás" - píše Miloš Seifert – Woowotana doslova v jednom odstavci – cituji "Přijal indiánskou moudrost, indiánskou filozofii. Řekl nám ji jednou větou: Bílí lidé mají strach ze smrti, rudí lidé mají radost ze života. – Indiáni se smrti nebojí. Sotvaže chlapec dostává rozum, už si musí vymyslet svou píseň smrti, píseň, kterou bude zpívat, až bude umírat. Neboť Indián umírá se zpěvem na rtech. Konec citátu. – Myslím, že tím je řečeno vše, proč indiánský směr.

Přijel jsem domů, otevřel jsem Knihu lesní moudrosti, tak jako mnohokrát před tím i určitě mnohokrát učiním, protože

to je kniha knih, alespoň pro mne, tak jako bible pro křesťana.

Seton v ní hned ze začátku "Indiáni – učitelé lesní moudrosti" -píše, že když zakládal hnutí, přicházelo mu na mysl mnoho lidí jako vzor. Rád by přijal člověka naší rasy, ale žádného nenašel.

Byli to tyto lidé naší rasy: Rolo – král moří, Artuš, Robin Hood, Kožená Punčocha, ale ani jeden z nich nevyhovoval. Proč? O tom jsem už psal výše. Vše ukazovalo jedním směrem. Jen jedna postava se zdála odpovídat uvedeným podmínkám: ideální Indián Fenimora Coopera a H. W. Longfellowa. Tak píše Černý Vlč – E. T. Seton v úvodu ke své knize Lesní moudrosti. Právě proto se rozhodl pro praobyvatele Ameriky.

Myslím, když si přečteme Knihu lesní moudrosti, alespoň její úvod, musí nám být jasné, pro koho se rozhodnout a komu dát za pravdu. Já se plně a zodpovědně stavím za tvrdou koncepci Wanblitanky a budu ji na dalším sněmu za rok, kdy budou volby, tvrdě hájit.

Jsem pro, aby v Lize působil jako rovnocenný partner "Neolit", protože tato koncepce nám může ukázat další vývoj v našich podmínkách i jako experimentální archeologie, která se teď velmi propaguje v Dánsku a řekl bych s poměrně dobrými výsledky. Jsme tolerantní i k jiným směrům, ale myslím si, že chceme-li následovat E. T. Setona, který byl, je a bude naším vzorem, je nutno a záhodno jít šlépějími lidí, kteří znají jeho dílo a chtějí ho za všech okolností propagovat a uvádět v život. A to je v současné době naše náčelnictvo v nynějším složení.

Přeji všem členům náčelnictva, aby dále vytrvalo ve své práci i pozici a nedalo se odradit různými námitkami.

Ještě poznámku nakonec. Budeme-li znát základní příručky Ligy lesní moudrosti to je: Kniha lesní moudrosti, Dva divoši a Programové prohlášení LLM, a budeme-li se jimi chtít řídit a budeme-li se skutečně řídit, není potom co řešit a budeme muset dát za pravdu Ohnivci a dalším.

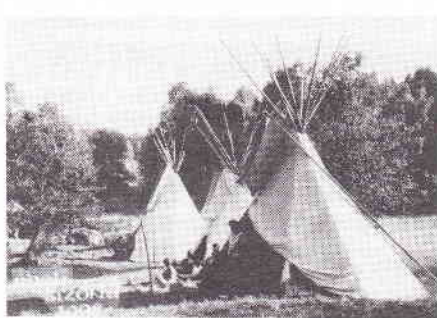
Tím nechci odradit jiné, kteří sledují jiný směr, LLM je natolik tolerantní, že ve svých řadách bude mít i jiné názorové proudy, které se mohou kdykoliv projevovat. Myslím si, že směr, kterého se drží současné náčelnictvo je správný.

Markalous Václav – Wirakoča

Zpráva z tábora kmene Severní hvězda

Posílám alespoň jednu fotografii z našeho krásného tábora v Údolí bizonů (CHKO Slavkovský les – Andělská hora). Myslím, že se nám dost povedl a já osobně jsem hezčí nezažil a jezdím ven již dlouho. Vyzkoušeli jsme INITI – já poprvé a bylo to něco. Sahráli jsme spoustu her, založili Tawakin a spoustu dalších věcí – dost podle Bizoního větru. Naučil jsem se zpívat dokonce některé indiánské písně a se mnou i ostatní. Též jsme pasovali jednoho Stopaře. No bylo to fajn a už se těším na další táboření...

*z dopisu Petra Novotného – Perryho
náčelníka kmene Severní hvězda, Praha*

Redakce Bizoního větru hledá:

- ☛ šéfredaktora,
- ☛ ilustrátory,
- ☛ grafiky,
- ☛ fotografy,
- ☛ zpravodaje,
- ☛ redaktory

V nejbližší době vyjde
v nakladatelství Rout

POSELSTVÍ RUDÉHO MUZE

od E. T. Setona v překladu
Martina Kupky – Logana.
Nenechte si ujít! Jde o filozofický odkaz zakladatele woodyrafterského hnutí.
Cena okolo 50,- Kčs Objednávky: Liga lesní moudrosti
P.O.BOX 7
PRAHA 69
169 00

Dějiny slovenského trampingu

V rámci 60-ty výročí vzniku trampingu na Slovensku vydal Tramp club Bratislava I. vydanie knihy "Dejiny trampingu na Slovensku" pod názvom "Údolia nestíchlí", ktoré sa už vypredalo. II. vydanie, ktoré je už v tlači, bude lacnejšie o 20,- Kčs. to je, že nová cena jednej knihy bude 38,- Kčs. Kniha má 280 strán. je bohato ilustrovaná zo života trampských osád. Je pokračovaním dejín v Čechách.

Toto historické dielo by mal poznať každý tramp.

**ADRESA: Jára Husička – Spring
Strachotova 11**

Hold Ernestu Thompsonu Setonovi.

přeložil Ladislav Vodák
– Letící Sokol

Uvedená pozoruhodná stať, je překlad posmrtného projevu prezidenta Americké Ligy lesní moudrosti Stephen M. Jessupa – Wasiaky, pronesená v Santa Fe 25. října 1946.

Sešli jsme se zde dnes ráno, abychom vzdali úctu muži, který byl drahý nám všem. Každý z nás přichází se svým osobním zárukem a přece bychom neměli dopustit, aby náš smutek byl příliš veliký. Nesmíme zapomenout, že ten, pro něhož truchlíme byl velký člověk přírody, který by byl chtěl, abychom viděli tento okamžik v jeho pravém světle.

Uprostřed života jest smrt a zde v přítomnosti smrti je život. Tak tomu má být. Dokazuje to věčný kruh přírody. Život je dáván, jsme zrozeni. Rosteme a pracujeme, stárneme a umíráme. Umíráme, aby život mohl pokračovat. On to věděl; dokončil tento kruh. Věděl také, že tento kruh se vztahuje pouze na naši pozemskou schránku, že Duše se vrací k Velkému Duchu – prameni všeho života.

Udržme proto svůj zárukem v jeho vlastní perspektivě a spíše buďme vděční, že tomuto velikému muži bylo dopřáno, aby dokončil svůj kruh v naší době. Jeho tělo je mrtvé, ale jeho duch žije dále. Vůdčí myšlenky, které on nám dal, nepřicházejí jednou

za život, nýbrž jednou za celé věky. Mnozí muži zanechali svoje "stopy" na světě. Právě se zotavujeme z pěti dlouhých válečných let a je pravda, že kdyby byla filosofie tohoto laskavého muže více se rozšířila, spíše než tyto jizvy nynější, mohli bychom žít jako bratři v přátelství pod sluncem. Nebyl pouze velikým člověkem, nýbrž také velikým přírodovědcem. Dokázal otevřít dveře nového světa tisícům celého světa.

Protože byl člověkem přírody, viděl věci jasně, mluvil jednoduše, přímo a bez oklik. Modlím se, aby i mě byla dána inspirace, abych mohl mluvit k Vám, jak on by mluvil, kdyby byl dnes ráno zde. Cítím, že to co udělal pro mne, udělal by i pro tisíce jiných. Otevřel mi cestu k bohatšímu životu. Skrze něj jsem se naučil tomuto našemu "divokému životu" kdy spíše než bychom byli pouhými "nezbedy" jsme se podobali nám samým a tím jsme se stali dětmi Velkého Ducha. Byl též umělcem, který se vzácnou obratností vnášel radost do svých obrazů, jak perem tak i štětcem. Vykreslil pro nás období naší země, období dávno minulé a zasloužil se nesmírně o pochopení žití a vnesení radosti do něho.

Všechny jeho povídky a díla ukazují na jeho velikost jako filosofa. Jeho názor na život, jeho porozumění pro chlapce a děvčata a způsob, jakým nadchnul jiné, je toho dostatečným důkazem. Vděčím mu za 20 let takových služeb.

Byl nejzbožnějším člověkem, kterého jsem kdy poznal. Studoval na tomto poli široce a byl důvěrně obeznámen se všemi lidskými vyznáními. Byla mu dána síla vidět božskou nit ve všem a zároveň vidět lidské slabosti, které způsobují rozpory mezi námi. Nezavrhoval žádné vyznání ani církev, lpěl pouze na své víře v universalitu Boha.

Konečně byl přítelem a rádcem. Měl sílu inspirovati a podporovati. To vědí všichni, kdo ho znali. Ale při tom všem byl skromným člověkem. Nemohu si ho jasněji představit, než když se modlil Kmenovou modlitbou Omahů na sněmu. Stojte před člověkem a jeho Bohem recitoval tento

zpěv: Velký Duchu, nuzný člověk stojí před Tebou. Jsem to já který zpívá.

Ti, kdo si na to pamatují, vědí velmi dobře, že duch tohoto velkého muže nikdy nezemře. Víme, že všichni, kdo získali jeho nadšení, budou dále pokračovati v práci, kterou on začal a že jeho vliv nevyumizí ze světa, pokud lidstvo bude žít. Možná, že dnes ráno stojí vedle mne, když pokorně zpívám jeho oblíbenou modlitbu:

WAH – KON – DA –
DHE – DHU, WAPA –
DHIN A – TON – HE.

WAH – KON – DA –
DHE – DHU, WAPA –
DHIN A – TON – HE.

A tak je náš sněm zde ukončen.

WASIAKA

E. Th. Seton

POSVÁTNÝ DÝM

(přeložil Logan)

Moje tábory jsou postaveny zcela podle vzoru indiánské vesnice. Sjednocují tak kouzlo romantiky a malebnosti a přitom se přímo drží praktických, užitečných a nenákladných věcí. V důsledku toho je jejich působení všestranné, jak je patrné na mladých i starých lidech. Moje indiánská vesnice v Greenwichu ve státě Connecticut je již po čtyřicet let útočištěm táborníků a výletníků všeho druhu, všech věkových skupin a všech zájmů. A je zpravidla k dispozici jakékoliv skupině lidí, která umí s těmito věcmi zacházet.

Je tomu asi deset let, co mi Rotariáni, se kterými jsem dlouho spolupracoval, telefonovali z New Yorku a žádali mě, abych jim na jeden den zapůjčil vesnici. Tohoto privilegia se jim v minulosti dostalo již mnohokrát. Teď ovšem byla jejich prosba spojena s mimořádnými okolnostmi.

Rotariáni přislíbili uspořádat výlet pro 400 chlapců z chudiny z new – yorkské čtvrti East Side. Členové klubu obstarali všechny automobily potřebné k přepravě a bohatou zásobu potravin odhadem na dvě jídla... ale obávali se jedné důležité záležitosti a v jejich podání to znělo asi takto:

"Dokážete je zvládnout? Nezapomeňte, že jsou naprosto neznalí poměrů, neukáznění, nerovnoprávní, více či méně kriminálníci, a otázka jejich zvládnutí je velmi vážná."

Odpověděl jsem: "Nuže, přivezte celou tu bandu. Již jsem měl s takovými co činit, a nepochybně to zvládnou znova."

Pokračoval jsem: "Pamatujte si, žádní hoši se nenarodí špatnými. Kzadí se špatnými metodami výchovy. Ale stejně, žádná lidská bytost není tak špatná, a podaří se vám ji ovládnout, když vstoupíte do jejího světa. Nikoliv tím, že se pokusíte jí přetáhnout do toho svého."

A tak bylo ujednáno. Dlouhé procesí autobusů, aut a nákladních automobilů přijelo spořádaně do indiánské vesnice v Little Paequo kolem desáté dopoledne. Věk chlapců se pohyboval od čtrnácti do dvaceti jedna nebo dvaceti dvou let. Mluvili výhradně nářečím new – yorkských brlohů. Poznámky, které jsem zaslechl nebyly nijak povzbudivé:

"Sem zvědavý, co si ty maniči na nás připravili."

"Měli by nám pořádně nacpat pupky esli tu chtějí dělat nějaké brajgl."

"Já chci akorát ten dlabanec."

"Hm, já bych radši, kdyby tu bylo řáky šou."

"Vypadá to na samý koniny."

"Poslyšte, pane, nemohli by sebou hodit s tím gáblíkem?"

Místem setkání byl Sněmovní kruh, který sotva mohl pojímat takové množství lidí. A také jich ve skutečnosti jen málo sedělo. Někteří se honili mezi sebou dokola a strhávali si čapky s hlavy. Skákali po lavičkách a operáčkách sedadel. V jednom rohu se shromáždilo několik chlapců a hrálo v kostky. Většina z nich povykovala nebo křevetila. Moji dobří přátelé z Rotary klubu vypadali zděšeně a našťvaně. Teď bylo na mě použít mou medicínu. Vztýčil jsem se na lavičce a co nejlásitěji jsem zvolal: "Který chlapík tady dokáže napraskat těm ostatním?" Rozmrzelý grobián širokých ramen v nevyucválaném věku na mě ledově upřel svůj pohled a odvětil:

"Teda esli je tady nějaký hošan, kterej si myslí, že mi to nandá, tak je teďka ten nejlepší čas abysme začali."

"Dobrá," povidám, "ty seš takový, jaké potřebujeme. Prohlašuji tě kapitánem silných paží a co nevidět tě vyzkoušíme. Teď potřebujeme ještě čtyři navíc. Nemohl bys vybrat ještě další čtyři ze tvé třídy, kteří se nebojí prance?"

"Se ví," a vybral čtyři velké houzevnaté chlapíky, všechny ve věku přes dvacet. Několik jich usadil s více či méně pohrdlivými poznámkami.

"Tady máte tu partu."

"Dobrá, dohodnuto. Teď musíte složit přísahu, nebo naše dohoda nebude legální. Pojdme do kanceláře." Se smíšenými pocity mě následovali do mé kanceláře. Zde jsem si vzal svou soupravu třecích dřevěk, indiánský válečný kyj, holicí čepelku, trochu jódu, pět gumových pásků na rukáv s odznakem Psích vojáků, čili s koženým kolečkem na němž je vyobrazen široký šíp zdobený třemi stopami v přímce, tedy symbolizující toto: Kráčím vzpřímeně.

"Následujte mě a buďte ztiha. Jdeme do svatyně," zašeptal jsem.

Následovali mě, ale někteří z nich se tvářili viditelně nespokojeně.

Ona "svatyně" nebyla ani tak jeskyně – spíše rokinou v lesích, obklopena vysokými skalami.

Zde jsem zažehl posvátný oheň pomocí třecích dřevěk, a šeptem jsem vysvětlil, že to bylo po indiánském způsobu.

Chystal jsem se provést přísahu pěti Psích vojáků, což byla skupina nebojácných, silných v indiánské vesnici. Sledovali rozdělávání ohně třením dřev se soustředěným zájmem. Slyšeli už o takových věcech, ale nikdy předtím to neviděli ve skutečnosti – dokonce nevěřili, že je to možné. Jakmile se oheň rozhořel, vzal jsem hrst zelené trávy a vhodil ji do ohně.

"Pohledte. Toto je Posvátný dým, musí stoupat a obklopit kyj, aby se stal kouzelným. Toto má být krevní přísaha, to znamená, že každý ji musí zpečetit svou krví. Jestli se někdo z vás bojí, je teď pravý čas odejít. Nechceme mezi Psími vojáky žádné strašpytly."

Jsem si jist, že jeden nebo dva měli chuť vzlít do zaječích, ale netroufli si. A tak jsem šeptem pokračoval:

"Každý MUŽ ať ukáže otevřenou levou ruku."

Učinili tak, a já, po té, co jsem každému potřel palec jódem, udělal jsem lehký řez žiletkou.

"A nyní," zašeptal jsem chraptivě, "vezměte každý do pravé ruky hrst popela, každý uchopte levou rukou držadlo válečného kyje. Teď vzhlížejte vzhůru k obloze a jednou rukou držte válečný kyj vzhůru v Posvátném dýmu a opakujte po mě:

"Slibuji, že budu ze všech sil podporovat udržení tábora a pořádku v táboře. Budu poslouchat svého náčelníka. Jestliže kdykoliv zklamau, neboť strach, který vstoupil do mého srdce, vedl mé nohy, necht' jsem vypoučen, zesměšněn a zapomenut jako tato hrstka popela /zde každý odhodil popel, který dosud držel v ruce./ A tento slib jsem zpečetil svou krví."

Jistě, krev z levé ruky každého z nich trochu stekla na držadlo kyje.

"Nyní," řekl jsem, jste vázání přísahou coby Psí vojáci. Zavázali jste se KREVNÍ PŘÍSAHOU. Kdo ji poruší, ať se propadne."

Potom jsem znovu potřel všechna říznutí jódem a na levou paži každého z nich navlékl pásku s odznakem.

"Jste moji Psí vojáci, družina silných. Když budu potřebovat jednoho z vás, takhle se plácnu do stehna a vyšteknu – takto. Když budu chtít dva, plácnu se do stehna dvakrát a dvakrát vyšteknu, a tak dále. A když vám řeknu: 'Spráskajte toho kluka,' vy to uděláte. Vezmete ho do kleští a složíte nazem. Jen se nebojte, jsem za vás zodpovědný."

Vrátili jsme se do tábora. Ve sněmovním kruhu panoval hotový bláznec. Vylezl jsem na lavičku a zvolal: "Sedněte si!" Někteří tak učinili, jiní ne. Pozvedl jsem indiánský válečný kyj, nádherně ozdobený a ověšený skalpy. Nastala pomlka, jak si všichni zvědavě prohlíželi kyj. To bylo to, čeho jsem chtěl dosáhnout. Představil jsem své Psí vojáky a vysvětlil, jaké je jejich poslání.

"Chceme se tady mít dobře, se vším dováděním, které máte rádi, ale vše se musí dít s povinnou úctou k zákazům a pořádku."

Linoryt: L. Rusek - Šaman

Jeden hromotluk udělal posměšnou poznámku. "Jau, jau!", vyštěkl jsem a dvakrát se plácl do stehna. Dva Psí vojáci vyskočili.

"Teď zavři pusu, nebo je na tebe pošlu," řekl jsem posměváčkovi. Ale posměváček ztichl a tak jsem řekl: "Tentokrát tě necháme na pokoji, ale měj se víc na pozoru."

Učinil tak a stejně tak učinil dav. Dále už nebylo naše shromáždění přerušeno, myslím tím nesouhlasnou poznámku.

Sestavil jsem program zahrnující atletiku, naučil jsem je novým hrám, jako je kohoutí zápas na jedné noze, turnaj v zápase, honba na krysaře, bzučák a převrhávání vědra. V každé hře dostal vítěz diplom. Všechny hry byly fyzického zaměření, a ve všech případech to byl doopravdivý boj. Věděl jsem, že se mohu bezpečně držet takového programu s tak velkým počtem chlapců.

Nakonec, když jsem shledal, že je pevně držím v hrsti, řekl jsem: "Nechtěli by jste si teď zatancovat indiánský tanec?"

"Samozřejmě!"

A tak jsem vybral asi tučet chlapců, a předvedl jim nejjednodušší kroky válečného tance. Tanec jsem doplnil bubnováním na bubínky.

Šlo to lépe, než jsem předpokládal. A tak jsem si troufl přidat další krok pro vylepšení.

"Přátelé, umí někdo z vás zpívat? Nejlepšího odměníme cenou."

Jeden či dva zkusili a nevedli si špatně. Ale největší překvapení mi připravili Psí vojáci.

"Pane, co kdybychom si zazpívali nějakou námořnickou písničku?"

Vystoupilo jich pět a postavili se do kruhu čelem k sobě. Spustili drsnou námořnickou píseň, kterou se naučili ve skutečném životě. Podupávali přitom nohama a táhli jako jeden muž za imaginární provaz. Bylo to působivé a ještě to pozvedlo naši náladu. Vítězství mé metody bylo úplné. Všichni se bavili s nadšením.

Potisíc se setkal program našeho woodcrafterského Sněmovního kruhu s pozoruhodným úspěchem. Neboť je tak přirozený, že jej musí každý přijmout. Je tak dokonale propracován, že jej každý může provádět – zcela podle zásady "tam, kde právě jste, s tím, co máte po ruce, právě teď."

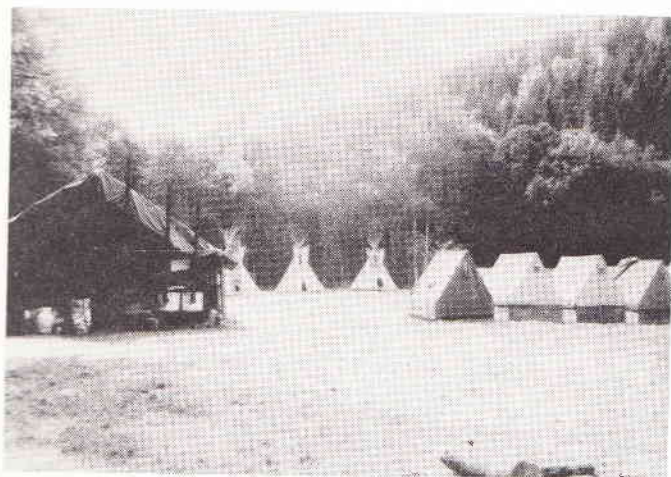
Všichni se zdáli být úplně šťastni. Moji přátelé Rotariáni zářili radostí a hrdostí, každý z nich se tvářil, jakoby tento úspěch patřil právě jemu.

Jen část osazenstva byla tak trochu zklamána. Byli to Psí vojáci. Nespokojeni, protože nedostali příležitost úplně využít své role, opravdu naplnit posláním služby, ke které se zavázali.

"My jsme vám opravdu chtěli předvést," řekl jeden z nich, "co dokážeme při nějakém bengálu!"

*** TÁBORY KMENŮ LLM-WLCS ***

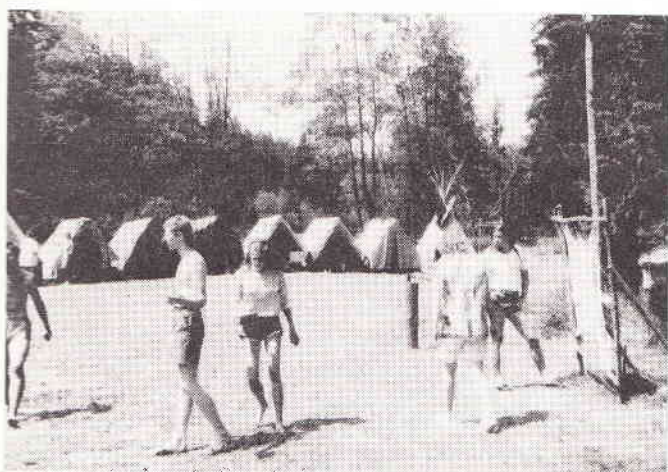
Tábor kmene Skaláci v Horním Štěpánově

Wappacomo Minal rozbili svůj tábor v úchvatné krajině Bílých Karpat

Na Malém Waldenu tábořil kmen Wallowa

Tábor říčanského oddílu, který se chystá vstoupit do Ligy (nedaleko Humpolce)

Z návštěvy tábora berounského kmene Mse-Pase na Výbrnici u Nižbora

NÁŠ VZTAH K MATCE ZEMI

PEČUJEME O ZEMI

Strategie trvale udržitelného žití

"Lidstvo musí žít v mezích únosnosti Země. Z dlouhodobého hlediska není žádné jiné rozumné volby. Nebudeme-li využívat zemské zdroje trvale udržitelným způsobem, s opatrností a péčí, popřeme lidem jejich budoucnost. Musíme připomenout takové styly života a cesty rozvoje, které respektují přírodní hranice a odvíjejí se v jejich rámci." – Část preambule nové iniciativy, kterou společně vyhlásily přední světové organizace ochrany přírody, jakoby oslovovala woodcrafterské hnutí. Liga lesní moudrosti má předpoklady takovému vývoji nejen napomoci, ale přímo ukazovat cestu ke stylu života respektujícího Přírodu.

Devět principů trvale udržitelného žití:

1. Měj úctu ke každému životu a pečuj o něj. Existence žádného druhu by neměla být ohrožena a rozvoj jednoho nemůže být na újmu jiných skupin nebo příštích generací. Náklady na využívání zdrojů, užitek z nich a úkoly ochrany životního prostředí budou rovnoměrně rozděleny mezi chudé a zámožné regiony, mezi naši generaci a ty, kteří přijdou po nás.

2. Vyžaduj zlepšení kvality lidského života s ohledem na možnosti zdrojů pokroku.

Ekonomický růst je částí rozvoje, ale sám o sobě nemůže být cílem a nemůže pokračovat do nekonečna.

3. Chraň rozmanitost, funkci a strukturu přírodních systémů Země. Je třeba zabránit dalšímu znečišťování, emisím, ničení a členění ekosystémů a konečně vyčerpání biologických zdrojů.

4. Sniž na minimum spotřebu zásob neobnovitelných zdrojů. Co nejvíce užívej recyklace. Jde především o zamezení plýtvání s neobnovitelnými zdroji, jakými jsou nerosty, ropa, plyn a uhlí.

5. Podpoř změnu osobních přístupů a praktik s ohledem na trvale udržitelné žití. Změna lidských přístupů bude obtížná a bude vyžadovat využití všech dostupných možností k šíření informací.

6. Prosazuj, aby obce měly možnost pečovat o vlastní životní prostředí. Do roku 2000 by všechny země měly přezkoumat schopnost obcí starat se o jejich vlastní životní prostředí a všemi prostředky podpořit tuto aktivitu.

7. Požaduj budování národních struktur pro prosazování trvale udržitelného žití.

Národní program dosažení trvale udržitelnosti by měl zahrnout všechny zájmy a snažit se o zjištění a prevenci problémů dříve, než se tyto vynoří.

8. Podporuj myšlenku globální aliance pro koordinaci trvale udržitelného žití.

Celková trvalá udržitelnost závisí na spolupráci všech zemí planety. Žádný národ sám o sobě není soběstačný.

9. Účastni se přijímání a současně předávání nových informací. Účastníkem hledání trvale udržitelného žití je každý obyvatel Země. Není žádného "publika" ani žádných "adresátů" informační kampaně. Měl by existovat dvousměrný tok vzdělávání, umožňující lidem, aby přispívali a současně přijímali nové myšlenky a informace.

Podle "Pečujeme o Zemi" vydané IUCN, UNEP a WWP upravil
Jiří Červinka – Brko

**"Naléhavě
vyzýváme
každého
čtenáře či
čtenářku, aby
své osobní
chování a
životní styl
poměřili
s myšlenkami
strategie trvale
udržitelného
žití. Kde je
potřeba změny
jasná, každý
by se o ni měl
přičinit."**

BIZONÍ VÍTR, čtvrtletník vydávaný náčelnictvem Ligy lesní moudrosti.

"The Buffalo Wind", a quarterly journal of the Woodcraft League of Czechoslovakia.
Šéfredaktor (Editor in Chief): Martin Kupka – Logan. Redaktoři (Assistant editors):
Daniel Hoffmann – Wanblitanka Petr Wilhelm – Willy Radka Skoupilová – Wašewin
Jiří Červinka – Brko. Adresa redakce: LLM – redakce Bizoního větru P.O. BOX 7 Praha
6 169 00 Přetiskování obsahu dovoleno pouze s písemným svolením redakce či autora
a s udáním pramene. Všechny příspěvky jsou otiskovány bez nároku na honorář.

Podávání novinových zásilek povoleno ředitelstvím pošt Praha, č.j. 473/91-NP ze dne
8.4.1991 (dohledací pošta – Praha 07) Reg.č. 5455

Ročník III., číslo 3, náklad 1000 ks Cena 14,50 Kčs

TISK: ÚJI Praha 5

